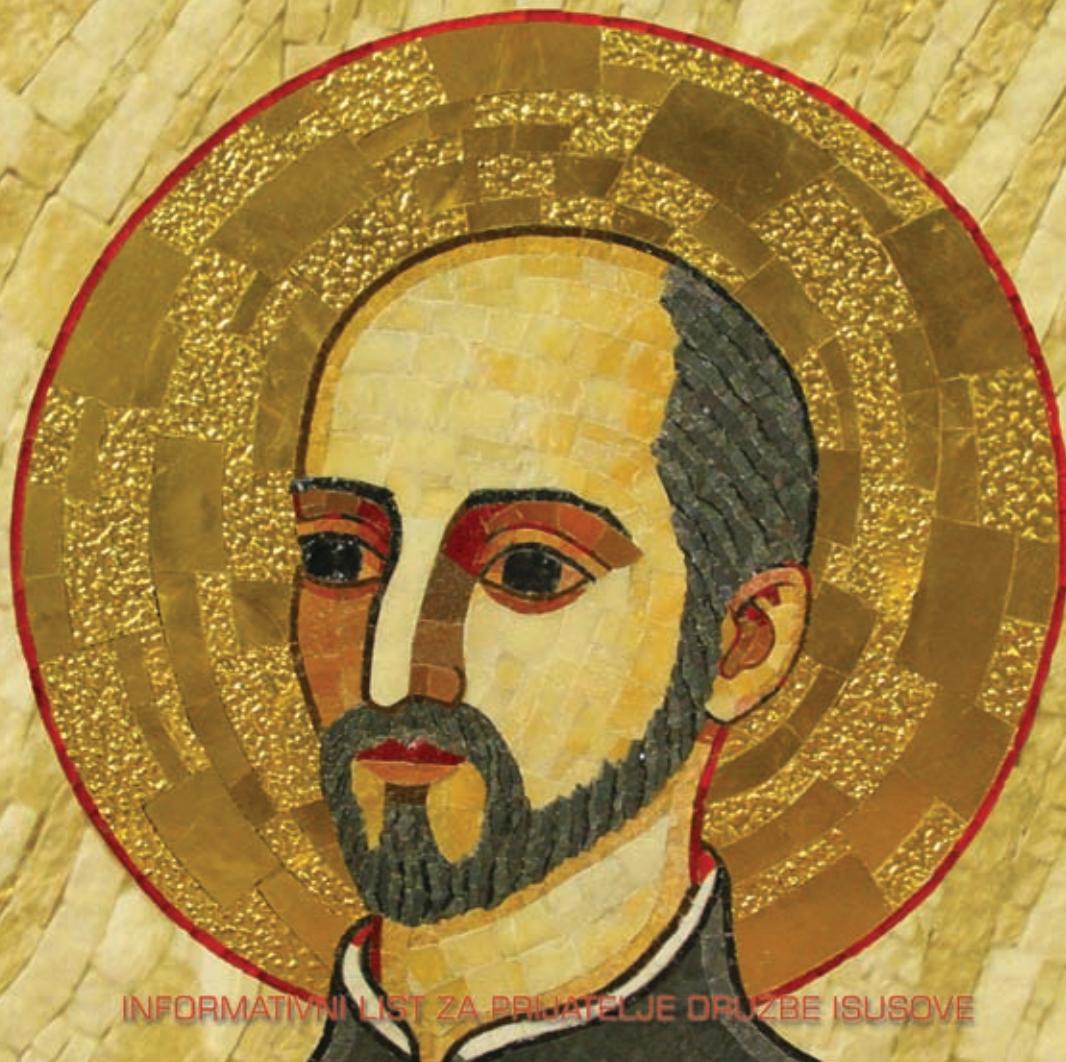

ISSN 1331-8500

Ignacijev *put*

godina XX * broj 2 (35) * 2005

TEMA BROJA:
JUBILARNA GODINA

INFORMATIVNI LIST ZA PRIJATELJE DRUZBE ISUSOVE

Ignacijev put

INFORMATIVNI LIST

za prijatelje Družbe Isusove

ISSN 1331- 8500

2/2005., broj 35, godina XX

IZDAVAČ

Provincijalat Hrvatske provincije
Družbe Isusove
Palmotičeva 31, HR-10 000 Zagreb
p.p. 669

GLAVNI I ODGOVORNI UREĐNIK

p. Ante Tustonjić, SJ

UREĐNIČKO VIJEĆE

Tvrto Barun
Antonio Kolar
Damir Kočić
Mate Samardžić
Siniša Štambuk

GRAFIČKI UREĐNIK

Danijel Koraca

LEKTURA

Anda Jakovljević

TISAK

Tomograf, Zagreb

SLOG

Ibis grafika, d.o.o., Zagreb

ADRESA UREĐNIŠTVA

Jordanovac 110
HR-10000 Zagreb
p.p. 169
ignacijev-put@ffdi.hr
www.ffdi.hr/ignacijev-put

Svoje dobrovoljne priloge za
Ignacijev put možete slati na račun:
"Provincijalat Družbe Isusove (za IP)"
Zagrebačka banka
br. 2360000-1101576399

NASLOVNA STRANICA

Sv. Ignacije Loyolski
(autor: br. Zdenko Vidović, SJ)

ZADNJA STRANICA

Benedikt XVI i p. Peter-Hans Kolvenbach, general Družbe Isusove

JUBILARNA
GODINA

7

14

26

Pastoralni
centar
"Ante Gabrić"

BOŽIĆNO RAZMIŠLJANJE Božić - odgovor na vjekovne čežnje čovjekove duše (Lk 3,15-17) **5 JUBILARNA GODINA**
Jubilej prvih isusovaca 2006. **7 400. obljetnica dolaska isusovaca u Zagreb** **10 Dva jubileja u Opatiji** **13 RAZGOVOR**
P. Marijan Steiner, SJ **14 VELIKANI DUHA** Sveti Alberto Hurtado **19 DUHOVNOST** Čovjek akcije **21 AKTUALNO**
EJIF 2005 **22 Ignacijanski eksperiment "Magis" i svjetski dan mlađih 2005.** **23 Prostor Duha** **25 MISIJE** Pastoralni centar "Ante Gabrić" **26 NAŠI** P. Vladimir Horvat, SJ **28 Naši novaci** **31 Naši pokojni** **32 VIJESTI** **34 NOVE KNJIGE** **36**

*Narod koji je u tmini hodio svjetlost vidje veliku;
one što mrklu zemlju obitavahu svjetlost jarka obasja.*

(Iz 9,1)

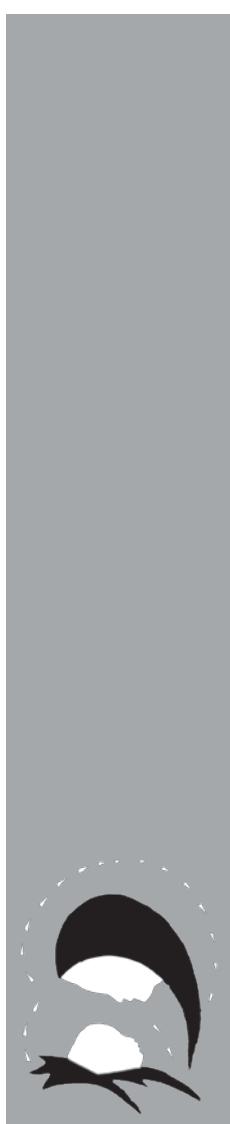
*Čovjek je od davnine želio osmisiliti i osvijetliti staze života
znajući da je život tamo gdje je svjetlo. I dok je s jedne strane
svoje znatiželjne oči okretao prema zemlji, težnja za neizmjernim
tinjala je u dnu njegova bića. Čovjek je tu da se produbljuje i
uzvisuje, da nadajući se i vjerujući živi i raste.*

*Nitko ne može birati gdje će započeti život. Nitko ne može
izabrati svoje roditelje. Ni vrijeme svojega rođenja ne možemo
sami odrediti. Možda to može samo Bog. Ipak, čini se da on,
po našim mjerilima, nije mudro postupio: rodio se na pogrešnu
mjestu i u pogrešno vrijeme. Možda maštamo: da bi se približio
ljudima u što većemu broju, trebalo mu je savjetovati da sa svojim
rođenjem pričeka naše doba, početak 3. tisućljeća. U tome bi
njegovo rođenje bilo učinkovitije. Tu bi mu pri ruci bila sredstva
javnoga priopćavanja: novine, televizija, internet... Trebalo mu
je savjetovati da postane utjecajan čovjek: menadžer ili političar.
No, ako je Bog Bog, onda je očito slobodno mogao birati gdje će i
kada postati čovjek.*

*Pokušajmo se uživjeti u Božji izbor. On odlučuje postati
čovjekom da bi čovjeka (svakoga čovjeka!) spasio. Božić, Isusovo
rođenje, želi reći da je Bog okrenut prema čovjeku, prema svakome
čovjeku, bez obzira tko je, odakle je i kakav je. On ga želi, voli
i ljubi. Želi iscijeliti duh slomljen, obrisati svaku suzu, utješiti i
razveseliti umorne, tužne, napuštene i odbačene... Želi biti svima
živ i konkretan znak Božje brige, želi biti znak i putokaz svakome
čovjeku kako doći do Boga. Svjetlo – to je Božić.*

*Zasigurno, mi se kršćani grijemo na toplini svjetlosti Božića.
U tome je ova svetkovina za nas poziv i poslanje: poziv da Boga
više tražimo, poslanje da ga savjesnije pronalazimo.*

*Godina 2006. bit će godina u kojoj ćemo mi isusovci u Hrvatskoj
proslaviti 400 godina dolaska u Zagreb. Po čitavu svijetu isusovci
će 2006. godine proslavljati još nekoliko svojih jubileja: 500
godina rođenja bl. Petra Fabera, 500 godina rođenja sv. Franje
Ksaverskoga te 450 godina od smrti sv. Ignacija Lojolskoga. U to
će se vrijeme o sv. Franji i sv. Ignaciju zasigurno puno govoriti
i pisati. Ovom prigodom ističem bl. Petra Fabera (1506.–1546.).*

UVODNA RIJEČ

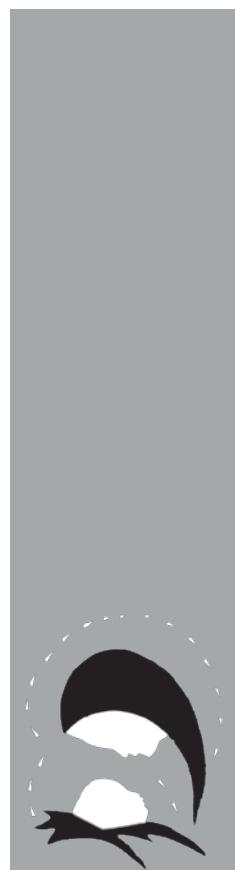
Želja za znanjem otisnula ga je 1525. godine u Pariz. Uronjen u studenatski život, u sredini u kojoj su se okupljali studenti iz gotovo svih europskih zemalja, u Parizu, stjecištu najrazličitijih ideja i pogleda, u razdoblju punu napetosti i promjena, Petar je završio put svojih traženja. Priključio se Ignaciju i Franji te je prvi u Družbi Isusovoj zaređen za svećenika. Razmišljajući o Božiću on je u svojem Dnevniku zapisao: "U prvoj misi, dok sam se pred pričešću osjećao hladno i žalio što u meni nije bolje pripremljenog boravišta, dove mi dosta živ duh, u kojem sam u sebi imao ovaj odgovor s unutrašnjim osjećajem pobožnosti sve do suza: To znači da Krist doista dolazi u jednu staju."

Isus i danas dolazi u staje naših neurednosti, neodlučnosti, neodgovornosti, nedorečenosti... Da, sva naša traženja tek u njemu pronalaze svoje smirenje. On je svjetlo onome koji mu se zna i hoće otvoriti – onako kako su to doživjeli priprosti pastiri i učeni mudraci.

*U ime Hrvatske provincije Družbe Isusove
želim vam sretan Božić
i blagoslovljenu novu 2006. godinu.*

Vaš u Kristu odani

*p. Ivan Koprek, SJ
provincijal*

Božić – odgovor na vjekovne čežnje čovjekove duše (Lk 3,15–17)

p. Josip Batinić, SJ

Od kada je čovjek – čovjekom, bio je prepoznat kao čovjek čežnja, želja, stremljenja. Dâ se primijetiti i čovjekovo stalno nastojanje da transcendira sebe te da traži odgovor svojih čežnja u Transcendenciji. Očitosti njegovih čežnja prepoznatljive su dok čovjek misli, razmatra, dok priopćuje svoje misli, a napose dok djeluje. Čovjek na razne načine pokušava uobličiti – dati formu svojim stremljenjima – nutarnjemu svijetu. Možda je najzapaženije i najizraženije prepoznato u pojedinim granama ljudskoga zanimanja kao što su filozofija, umjetnost, književnost itd. Uz mnogobrojne čežnje čovjeku se nametala dominantna čežnja da se približi Tvorcu čežnja, da dode do odgovora na vjekovne čežnje čovjekove duše. S obzirom da se čovjek rada, da je u njemu upisana čežnja za onim koji je čežnju upisao u ljudsku dušu, čovjek kao takav osjećao je potrebu da se osobno susretne, upozna i vidi soga Stvoritelja. Ta pozitivna ambicioznost u čovjeku susreće se kod svih naroda staroga i novoga svijeta, a artikulirana je u pojavi proroka koji su proricali svijetu budućnost s pojavom očekivanoga Mesije.

Beskraina čežnja za Spasiteljem bit će izražena na više načina kod pojedinih proroka. Izajia gleda i otkriva budućnost i lik Gospodnjega poslanika. U ustima proroka bile su riječi: Evo, začet će djevica i roditi sina, i nadjenut će mu ime Emanuel. Moć mu je kao vrhovnog gospodara. Ime mu je: Savjetnik divni, Bog silni, Otac vječni, Knez mironosni. Njegovo će se kraljevstvo raširiti i mir koji će uspostaviti neće imati kraja (usp. Iz 7,14; 9,6–7). Mihej još i ranije pozdravlja i mjesto rođenja: A ti, Betleheme Efrato, najmanji među kneževstvima Judinim, iz tebe će mi izaći onaj koji će vladati

Izraelom; njegov je iskon od davnina, od vječnih vremena. On – on je mir! (usp. Mih 5,2–7). Jeremija koji oplakuje nevolje naroda u kriku nade proreče: Davidu ću podignuti pravi izdanak. Vladat će kao kralj. Bit će mudar. Ime će mu biti “Gospod je pravednost naša” (usp. Jer 23,5–6). Za Mesiju će se proreći da će mu se pokloniti kraljevi s istoka i donijeti mu zlato, tamjan i smirnu, da će biti prognan u Egipat i da će poslije živjeti u Nazaretu (usp. Mt 2,1–15). Na prijelazu iz Staroga u Novi zavjet veliki prorok Ivan Krstitelj istaknut će činjenicu da je Mesija očekivan od naroda i pozvati judejske gradove na obraćenje i pripravu za njegov dolazak (usp. Lk 3,1–17). No, usprkos sveopćemu iščekivanju, usprkos mudracima, učiteljima zakona, zvjezdoznancima, svećenicima i pismoznancima koji su bdjeli nad knjigama i proroštвima – proračunavajući vrijeme kada bi se imao najavlјivani pojavit – i tada, u to vrijeme, bilo je malo onih koji su primijetili njegov dolazak (osim mudrača s istoka i pastira), a kako znamo, ne bijaže za njega mjesta u obiteljskome domu u gradu niti mu tko priredi dobrodošlicu; čak su ga pokušali kao novorođenoga ubiti.

No, to čovjekovo otuđenje – koroziranost srca – nezainteresiranost prema Stvoritelju ne može poništiti i umanjiti poruku, smisao božićne noći, te zanijekati činjenicu da je Božić odgovor vjekovnih čežnja čovjekove duše. U događaju Kristova utjelovljenja čovjek je daleko više dobio od onoga za čim je stremio, želio i tijekom duge povijesti pokušavao odgonetnuti. Čovjek s temeljnom čežnjom da Boga upozna kao svoga “Kreatora” biva obogaćen novim spoznajama i novim vidicima. U Božiću je naša stvarnost dobila novu vrijednost i dimenzije; premda vremeniti i smrtni, postali

BOŽIĆNO RAZMIŠLJANJE

smo dionici vječnosti, stekli smo naklonost samoga Boga. Ovdje je dobro primijetiti: Božić se dogodio ne radi Boga, da bi mali novorodeni Bog upotpunio i osmislio svoju egzistenciju, nego radi čovjeka da bi čovjek više bio čovjek, da bi upoznao svoje dostojanstvo koje je grijehom praroditelja bilo narušeno, a po novome Adamu – Kristu i Evi – Djevici ponovno uspostavljeno i obnovljeno, pošto smo postali Spasiteljevim utjelovljenjem dionici božanske naravi.

Kontempliranje otajstva božićne noći nije samo povod za obnavljanje svijesti o cjelovitu božićnomet otajstvu, pa ni jedino poziv na slavlje otajstva utjelovljenja

svemogućega i vječnoga Boga, nego i prilika kada zapažamo i svjedočanstvo Božje ljubavi prema čovjeku, svjedočanstvo da je Bog okrenut prema čovjeku, da ljubi čovjeka. Jednostavno, u Božiću je čovjek zagrljen. Bio je to trenutak kada je čovjek “dodirnuo, osjetio” Boga, ali i trenutak kada su se vjekovne čežnje od strane Boga – čežnja za čovjekom i čovjekova čežnja za Bogom susele, ostvarile, postale “opipljivima”, spasonosnima. Vjekovna čežnja, vjekovni san na Božić pretvorila se, dakle, u stvarnost, dogodilo se ostvarenje davnih iščekivanja, postignuto je opravданje ljudskih nada te je čovjek, slaveći Božić, došao do uvjerenja da Božić nije samo idila, već i životna zbilja koja osigurava mir i radost srca. Svega toga svjestan, postaje posve razumljivo da je čovjek u vrijeme blagdanskoga božičevanja ispunjen istinskom radošću te da blaga vijest o sretnome događaju iz štalice koju andeo navijesti posta velikom radošću za sav narod. Božić kao dan radosti shvatimo ponajprije kao dan velikoga jubileja za čitavo čovječanstvo, ali i danom odgovora na vjekovne čežnje čovjekove duše. IP

Jubilej prvih isusovaca 2006. duhovnost, revnost, poslušnost

p. Dalibor Renić, SJ

Pri svakome novom susretu dove treputak kada se treba predstaviti: "Ja sam taj i taj, ta i ta..." Mi isusovci često dodamo i: "Ja sam taj i taj, isusovac." Ono što zatim slijedi jest trenutak zbumjenosti kod našega sugovornika: "A što je to, kako ste rekli, isusovac?" vjerojatno u sebi pomišljajući da se radi o nekakvoj sekci. Ako i zna da su isusovci katolički red, ipak gotovo redovito postavi pitanje o tome što su redovi u Crkvi i koja je razlika među njima. Po čemu su isusovci različiti od franevaca, dominikanaca, salezijanaca...?

To nije pitanje koje si postavlja samo naš slabo upućen sugovornik. Isto pitanje postavljamo si svako malo i mi isusovci sami. Od Drugoga vatikanskog sabora svi mi redovnici, a i svi katolici kao zajednica, postali smo osjetljiviji na pitanje vlastita identiteta i pod geslom "povratak k izvorima" tragamo za onim što nas povezuje s početcima. Ne možemo se, naime, upustiti u dijalog s našim vremenom, ne možemo odgovoriti na njegove zahtjeve, ne možemo se popraviti ni reformirati ako nismo sigurni da znamo što smo, što pri svakoj reformi mora ostati čvrsta polazišna točka. Prije nekoliko godina uz veliko veselje i brojne aktivnosti slavili smo veliki jubilej kršćanstva – dvije tisuće godina od rođenja Isusa Krista – i ta prigoda pomogla nam je da se kao zajednica podsjetimo da je u srži našega identiteta vjernost njemu, Kristu Gospodinu, u Duhu Svetome, na slavu vječnoga Oca.

"Stara slava" ili nešto više...?

Ove godine počinje trostruki jubilej koji nas podsjeća na početke Družbe Isusove. Slavimo

450 godina od smrti osnivača isusovačkoga reda sv. Ignacija Loyolskoga (1491.–1556.), 500 godina od rođenja velikoga misionara sv. Franje Ksaverskoga (1506.–1552.) te 500 godina od rođenja jednoga iz skupine prvih isusovaca, bl. Petra Fabera (1506.–1546). Stvarno lijepa prigoda da se prisjetimo tih važnih ljudi iz povijesti Crkve. Međutim, je li sve samo u prisjećanju? Netko bi mogao prigovoriti

da obljetnice nisu ništa drugo no uzdah nostalгије za "starom slavom", spomen onoga što smo bili. Prigovor nije bez temelja. Ako su jubileji samo prisjećanje prošlosti, oni su beskorisni, skupi, pa i štetni. Ispravna svrha jubileja je posvjećivanje identiteta za poslanje u sadašnjosti.

Taj identitet sadržan je u posebnu Božjemu daru pojedincu i skupini koji ih osposobljava za određeno poslanje na slavu Božju. Ovaj Božji dar se u teologiji naziva karizma. Ono po čemu se redovničke zajednice međusobno razlikuju jest njihova karizma, djelo Duha Svetoga započeto u njihovim utemeljiteljima, s nakanom da se nastavi sve dok Crkva i čovječanstvo za njom budu imali potrebe. Zadaće koje jedna redovnička zajednica obavlja mogu se i mijenjati, ali ostaje način kako se biraju i obavljaju, izražen karakterističnim naglascima u duhovnosti, pedagogiji, organizaciji zajedničkoga života. Kako opisati karizmu Družbe Isusove?

Reprezentativni uzorak

Preširoka bi to bila tema za ovaj članak. Trebalo bi analizirati cijelu povijest Reda. Uostalom, karizma nije neki pravni ili povijesni spis, nego proživljena baština. Jedan način kako o njoj ipak možemo steći neku sliku jest kroz portrete prvih isusovaca i način kako su djelovali u svome apostolskom području. Zanimljivo je da su trojica ovogodišnjih slavljenika dovoljno slični i dovoljno različiti da gotovo mogu biti, statističkim rječnikom rečeno, reprezentativni uzorak prve Družbe: prvi je bio logistička baza u središtu reforme Crkve, drugi misionar u prekoceanskim zemljama, treći konkretni pastoralac i teolog na europskome terenu.

Sveti Ignacije je glavni "krivac" za postojanje Družbe Isusove. Obraćeni španjolski *hidalgo* jednakim je viteškim žarom počeo služiti Kristu, pronašavši svoje bojište u nutrini duše. Prošavši mističnu školu duhovnoga života, voden Božjom pedagogijom, dobio je poslanje da istom pedagogijom k cilju "naslijedovanja Krista Kralja" povede i druge. Uvidio je da se kraljevstvo Božje gradi ustrajnim marljivim radom, bez mnogo pompe, da se revolucije u Crkvi događaju potiho, iznutra, da se klima za teološke i strukturalne reforme stvara duhovnim vodstvom i obrazovanjem vjernika. Pri tome je bio iznimno osjetljiv i za socijalnu

Sv. Ignacije iz Loyole

Sv. Franjo Ksaverski

stvarnost, aktivno se uključivši u pomoć napuštenima, siromašnima, iskoristavanim i isključenima u mjestima gdje je boravio. Konačno je ostao u Rimu da odatle koordinira djelovanje Družbe, u neprestanoj vezi sa Svetom Stolicom, kojoj se cijela Družba stavila na raspolaganje.

Sveti Franjo Ksaverski bio je mlad samouverjen Španjolac, pun energije da bude prvi u svemu, kada ga je razoružala Ignacijseva provokacija: "Što ti vrijedi da sav svijet zadobiješ, a život promašiš?" (usp. Lk 9,25) Prošao je Ignacijsvu duhovnu školu poniznosti i – zadobio cijeli svijet. Otputovao je kao vjerovjesnik u Indiju te preko obala današnje Indonezije i Malezije stigao u Japan, sve u nadljudski teškim uvjetima života, u vremenu kada je trećina misionara umirala prije dolaska na odredište. Nastojao je evangelje propovijedati tako da ga lokalne kulture razumiju, poučavao je i krštavao nove vjernike, borio se diplomatski mudro za opstanak kršćanske zajednice u poganskim kraljevstvima. Umro je na malenom otoku Sancianu čekajući mogućnost ulaska u Kinu. Njegov život bio je

praktično ostvarenje ideala ignacijanske duhovnosti: nutarnji organj kontemplativne ljubavi pretvorio se u žar apostolske revnosti, a zatim i plodan pepeo iz kojega je izraslo stablo vjere u azijskim krajevima.

Blaženi Petar Faber bio je, uz Ignacija, prvi član jezgre iz koje će se razviti Družba Isusova. Rođen u seljačkoj obitelji u francuskoj Savojiji, sam se morao izboriti za vlastito škоловanje. Providnost je htjela da na studijima u Parizu bude *cimer* s Franjom Ksaverskim. Onda su primili i trećega u sobu, Ignacija. Faber je Ignaciju davao instrukcije iz grčkoga jezika, a zauzvrat je dobio duhovnoga vodu. Prošao je duhovne vježbe da bi, po Ignacijevu sudu, za njih postao najbolji stručnjak. Bio je vrlo smiren čovjek, ali mu poslanje nije dalo mira. Papa ga šalje u Njemačku da kao teolog sudjeluje u dijalogu s protestantima, a zatim na poziv lokalnih kraljeva putuje po Italiji, Portugalu, Španjolskoj. Propovijeda, ispovijeda, daje duhovne vježbe i moćima i neznatnim, čak i u protestantskim gradovima. Za njega nema razlike: jednakim žarom moli i za papu i za Luthera. U svome dnevniku piše: "Uvijek isto: moram napustiti mjesto baš kad imam najviše razloga za ostanak." Poslušnost mu je bila najvažnija. Umro je u Rimu u Ignacijevoj nazočnosti, na putu u Trento, kamo ga je Papa poslao da bude koncilski teolog. Bilo mu je tek četrdeset godina, baš kada je imao najviše razloga za ostanak...

Vratimo se sada na pitanje s početka: u čemu se sastoji posebnost Družbe Isusove? Sigurno ne u svetosti jer isusovci nemaju monopol na svetost niti su imuni od mafija i grijeha. Zato se i moramo neprestano

Bl. Petar Faber

reformirati. Ilustraciju posebnosti isusovačke karizme, smjer obnove, pokazuju nam ova tri prva isusovca čiji jubilej slavimo. Ne moramo se slijepo slagati s njihovom teologijom i načinom postupanja u svakoj pojedinoj situaciji – i oni su sinovi svoga vremena. Oni nam kažu, i to je važno, da je prva zadaća ovoga reda "danasa kao i jučer" naviještanje i obrana vjere. Sa žarom i mudrošću, u svakoj ljudskoj djelatnosti, prilagodljivo, inteligentno i dugoročno, u harmoniji kontemplacije i akcije, u duhu poslušnosti. Ako bismo se željeli poigrati alegorijama, Ignacije bi predstavljao Družbinu nutarnji život, Ksaver apostolsku revnost, a Faber poslušnost, koja ovo dvoje drži zajedno i usmjerava. IP

400. obljetnica dolaska isusovaca u Zagreb

p. Vladimir Horvat, SJ

Zagrebački kolegij – danas Klovicévi dvori

Isusovački red osnovan je 1540. kao Družba Isusova, sa svega deset članova. Prema Ustanovama, nije imao tradicionalnu molitvu u koru, ni stalnost mjesata, ni posebno redovničko odijelo. Tradicionalne samostane zamjenjuju tzv. rezidencije koje su namijenjene za boravak iusovaca i njihov pastoralni rad, a kolegiji su za odgojno-prosvjetno djelovanje.

Iusovci kao "reformirani svećenici" uz tri uobičajena zavjeta evanđeoskoga savršenstva (siromaštvo, čistoću i poslušnost) polažu i poseban četvrti zavjet poslušnosti Papi da ih pošalje u bilo koji kraj svijeta prema većim potrebama Crkve ili pogana. A pape su im od početka povjeravali različita poslanja u kršćanskim narodima Europe da brane i učvršćuju vjeru (to su tzv. nutarne misije po europskim zemljama), da u pojedinim župama i mjestima šire katoličku obnovu (pučke misije) ili su ih slali u udaljene prekoceanske krajeve, k poganim (to su tzv. vanjske misije).

Iusovci nisu osnovani kao "školski red", ali su i to uskoro postali. Sv. Ignacije je već u Formuli instituta predvidio kolegije za mlade isusovce-studente (tzv. skolastike), koji su predavanja polazili na sveučilištima. Godine 1544. takvih je kolegija diljem Europe bilo sedam: Pariz, Coimbra, Padova, Louvain, Köln, Valencia i Compluta. Zatim su isusovački profesori počeli u svojim kolegijima držati predavanja za svoje studente. Uskoro je sv. Ignacije dopustio da u kolegij u Gandiji na predavanja dolaze i vanjski studenti, a 1548. u Messini (Italija) sagrađen je kolegij za isusovačke i vanjske studente, koji je postao glasovit, pa su mnogi gradovi molili da se i kod njih osnuje takav kolegij. Sv. Ignacije je želio da uzdržavanje i školovanje siromašnih studenata bude besplatno, stoga je tražio da se najprije osiguraju zaklade za uzdržavanje kolegija. Građevi su se upravo natjecali u osiguravanju takvih zaklada pa je i to pomoglo širenju isusovačkoga reda. Sv. Ignacije je doživio

do 1556. da je broj isusovaca narastao do 1000, da je bilo osnovano 12 provincija sa 79 kuća od čega je bilo 40 kolegija kojima je on odobrio osnutak. Do 1574. broj kolegija popeo se na 125, a 1608. bilo je 306 kolegija. Među njima i zagrebački.

Zanima nas kako je došlo do osnutka zagrebačkoga kolegija. U sklopu općega zahtijevanja za isusovačke kolegije i zagrebačka gradska općina odlučila je pozvati isusovce.

Pregovore za osnutak isusovačkoga kolegija u Zagrebu vodili su gradski izaslanici 1601. u vrijeme zasjedanja državnoga sabora u Požunu (Bratislavi) gdje su upoznali p. Ivana Žanića (latinizirano Zanitius) i zamolili ga da molbu prenese austrijskome provincijalu Alfonzu Carillu, koji je 1606. poslao prve patre u Zagreb.

U Zagreb su isusovci došli 1606. i otvorili na Griču kolegij, a 1607. i gimnaziju s 300 učenika, od kojih je 200 siromašnih imalo smještaj i školovanje besplatno, a to su omogućavale zaklade i dobročinitelji. Za smještaj gojenaca sagrađeno je sjemenište ili Konvikt sv. Josipa, u današnjoj Habde-licevoj ulici. Akademска crkva sv. Katarine najljepše je isusovačko barokno zdanje u Zagrebu (kao što je u Dubrovniku crkva sv. Ignacija).

Godine 1669. isusovački kolegij preraстао je u akademiju i početak sveučilišta.

Po propisima koje je dao sv. Ignacije, svaki je kolegij morao imati izvan grada, na ladanju, kuću za odmor ili vilu gdje su gojenci i profesori provodili tjedni dan odmora, obično četvrtkom. Kupljeno je 1607. zmljiste na desnoj obali potoka Medveščaka prema Cmroku (danas Naumovac) i 1618. sagrađena je za vilu veća jednokatna zgrada.

Godine 1622. proglašeni su svetima Ignacije Lojolski i Franjo Ksaverski i njihovo se štovanje naglo širilo Hrvatskom. Stoga je sagrađena i crkva sv.

Franje Ksaverskoga. Po toj krasnoj baroknoj crkvi čitav je taj kraj dobio ime Ksaver. U perivoju koji vodi do crkve podignuo je pater Stjepan Benger 1733. križni put koji i danas Zagrepčani rado posjećuju.

Ukinućem Družbe Isusove 1773. sva su isusovačka dobra prešla u tude ruke i često mijenjala vlasnike. Većina tih zgrada i danas okružuje Jezuitski trg. One i sada služe općemu dobru. Crkva sv. Katarine je rado posjećivana akademска crkva (dok su isusovačke crkve u Rijeci i Varaždinu postale katedrale). Kolegij danas služi kao izložbeni prostor, njegova je bogata knjižnica postala temeljni fond Nacionalne i sveučilišne knjižnice, a u gimnaziji na Katarinskome trgu smješteno je nekoliko srednjih škola, dok se u bivšem konviktu u Habdelicevoj ulici nalaze dvije gimnazije. Crkvom sv. Franje Ksaverskoga od 1923. upravljuju franjevci trećoreci glagoljaši, a u bivšoj vili nalazi se od 1979. Generalna uprava Sestara služavki maloga Isusa, zvanih štaderovke.

Kada je 1814. godine Družba Isusova bila službeno obnovljena, nije potraživala ništa od svojih bivših dobara. Ali, zahvaljujući Božjoj providnosti i dobročiniteljima, obnovljena Družba, premda lišena svega prijašnjeg, poput fenksa iz pepela opet je nicala i cvala pa se vratila i proširila i u Zagrebu.

Povratak je omogućila darovnica od 60.000 forinti koju je 1860. dao zagrebački

Crkva sv. Franje Ksaverskog u Zagrebu

Crkva sv. Katarine u Zagrebu

nadbiskup kard. Juraj Haulik, a nadbiskup Juraj Posilović udvostručio ju je pa je 1902. sagrađena crkva, od 1941. bazilika i nacionalno svetište, Srca Isusova. Crkva ima dva tornja, u Zagrebu je druga po veličini, iznutra je lijepo uređena i čuva grob blaženoga Ivana Merza (1896.–1928.). Izvana je ostala bez predviđena trga s pogledom na Zrinjevac. S obje strane ima dvokatnu rezidenciju s potrebnim prostorijama za najrazličitije vrste pastoralnoga djelovanja: suvremenu tiskaru i uredništvo "Glasnika Srca Isusova" i drugih časopisa i izdanja, Apostolat molitve, djevojačka društva Srca Isusova i naročito brojne Marijine kongregacije koje su 1932.

na Sljemenu sagradile divnu kapelicu Majke Božje, Kraljice Hrvata, u starohrvatskom stilu, po nacrtima arhitekta Jurja Denzlera.

Na brežuljku Fratrovac bio je 1911. otkupljen posjed i sagrađena vila, kuća odmora, u kojoj je poslije bio smješten novicijat, a danas je dom za starije isusovce.

Na Fratrovcu je 1969. dovršeno sjemeštvo za koje je sredstva osigurao kardinal Augustin Bea. Ono danas služi kao dom duhovnih vježba. Umjetnički je posebno vrijedna gornja kapela u kojoj dominira velik kip Srca Isusova, krasan mramoran oltar, ambon i tabernakul te divni vitraji. Sve je to izradio mladi isusovac umjetnik, p. Marijan Gajšak (1944.–1993.). Tu je imao atelje pa se čuva i dobar dio njegovih djela.

Nadbiskup A. Bauer darovao je veliko gradilište na Jordanovcu 110. Tu je po Denzlerovim nacrtima 1930. sagrađen velik kolegij s novicijatom i domom duhovnih vježba. Godine 1937. bio je tu smješten i Filozofsko-teološki institut.

Na Jordanovcu pokraj Kolegija, po nacrtima Ante Vulina, sagrađena je 1995. župna crkva Bezgrješnoga Srca Marijina, zatim 1999. Knjižnica "Juraj Habdelić" i, konačno, 2000. Filozofski fakultet Družbe Isusove.

Sve to skladno djeluje kao *campus universitarius* s petsto studenata filozofije i religijskih znanosti te stotinama studenata Zagrebačke škole ekonomije i manejmenta. **IP**

Kolegij Družbe Isusove na Jordanovcu

Dva jubileja u Opatiji

p. Zdravko Knežević, SJ

500 godina crkve sv. Jakova

U godini 2006. Opatija se spremala proslaviti značajne jubileje. Starodrevna crkva sv. Jakova među prvim je objektima s povijesnoga, urbanističkog i turističkog gledišta. Na mjestu današnje crkve u 12. stoljeću sagrađen je samostan, benediktinska opatija po kojemu je grad dobio svoje nadaleko poznato ime. Ta opatija danas više ne postoji. Crkva sv. Jakova Starijega jedini je povijesni spomenik star preko 500 godina s najstarijim kamenim zapisom u okolini. Na dovratku crkve nalazi se natpis i datum jedne obnove: "1506 – Die 21. IVLII – SYMON ABBAS FIERI FECIT" (Podigao opat Šimun, godine 1506. 21. srpnja.). Oko spomenute opatije postupno je nastalo naselje, a prve vile i hoteli počeli su se graditi krajem 19. stoljeća. Crkva je od 1938. do 1942. proširena i obnovljena i u njoj se danas odvija glavnina života u župi.

100 godina crkve Navještenja BDM

Prije 100 godina naselje Opatija doživljava svoj velik razvoj, ponajprije zahvaljujući turizmu. Stara crkva (tada još nije bila prošrena) bila je premalena i bez vlastitoga župnika. Pod pokroviteljstvom cara Franje Josipa posebni je odbor odlučio da za potrebe ovoga novog središta sagradi reprezentativnu crkvu. Temeljni kamen blagoslovio je tršćanski biskup Nagl 27. lipnja 1906. Crkva je sagrada u neoromanskome stilu i predstavlja veličanstveno arhitektonsko djelo, s mnogo ljepote izvana i iznutra unatoč tome što nikada nije završena do kraja. U počecima gradnju je zapriječio I. svjetski rat, a kasnije značajni financijski problemi te mnoge promjene. Samostan i crkvu držali su u početku njemački benediktinci olivetanci, zatim talijanski istoga Reda, da bi 1937./38. prepustili ovu službu hrvatskim

benediktincima. Od godine 1961. do danas crkvu, samostan i župu vode isusovci.

Proslava ovih jubileja predviđa se nizom vjerskih i kulturnih zbivanja tijekom proljeća, ljeta i jeseni, a završnica proslave bit će znanstveni simpozij i svečano liturgijsko slavlje u studenome 2006.

Slaveći ove jubileje prisjećamo se povijesti, učvršćujemo identitet, obnavljamo vjeru i bogatstvo tradicije, izgradujemo naše zajedništvo i gledamo prema budućnosti. **IP**

Crkva sv. Jakova

P. Marijan Steiner, SJ

ravnatelj Teološkoga studija

razgovor vodio: Danijel Koraca, SJ

P. Marijan Steiner rođen je u Zagrebu 1949. Diplomirao je godine 1973. na Muzičkoj akademiji (historijski odjel), a u Družbi Isusovu ulazi godine 1976. U rodnom gradu završava filozofsko-teološki studij te je 1981. zareden za svećenika. Nakon toga studira u Rimu na Papinskim institutima, gdje postiže licencijate iz liturgike i gregorijanskoga pjevanja (1984.). Tri godine vrši službu duhovnika bogoslova na Jordanovcu, a potom odlazi u Innsbruck i doktorira iz teologije (1992.). Nekoliko je godina bio i prefekt (odgojitelj) bogoslova. Na Teološkome studiju (ravnatelj od 2000. godine) i na Filozofskome fakultetu Družbe Isusove predaje liturgiku, sistematsku teologiju i crkvenu glazbu. Bio je predsjednik Hrvatskoga društva crkvenih glazbenika i pročelnik Hrvatskoga povijesnog instituta u Beču. Sada vrši službu duhovnika Akademskoga zbora bazilike Srca Isusova "Palma" i Hrvatskoga društva prosvjetnih djelatnika. Također je član Liturgijske komisije Hrvatske biskupske konferencije. Povremeno vodi duhovne vježbe i piše članke u našim časopisima.

IP: P. Steiner, Vi ste već više godina ravnatelj Teološkoga studija Filozofsko-teološkog instituta (FTI) Družbe Isusove u Zagrebu. Možete li nam predstaviti ustavnu koju vodite?

Teološki institut (studij) započeo je s radom 1953. u Rezidenciji Družbe Isusove u Palmotićevoj ul. 31 u Zagrebu (dotad su isusovački skolastici studirali na inozemnim ili domaćim učilištima). Godine 1963. seli se na Jordanovac u Kolegij Družbe Isusove, gdje je već od 1937. djelovao Filozofski institut. Tako zapravo nastaje institucija s dva odsjeka pod naslovom Filozofsko-teološki institut. Godine 1981. Teološki je studij priključen (afilijiran) Teološkome fakultetu Papinskoga sveučilišta "Gregoriana" u Rimu, a 1983. afilijiran je i Filozofski institut (studij) Filozofskome fakultetu "Gregoriana". (Kongregacija za katolički odgoj i sjeničništvo u Rimu uzdigla je zatim 1989. godine Filozofski studij na samostalni crkveni Filozofski fakultet Družbe Isusove, koji ima pravo podjeljivati diplome bakalaureata, magisterija i doktorata) Danas Teološki studij, koji je i dalje afilijiran "Gregoriani", ima prikladne prostorije u novoj zgradi na

Jordanovcu 110 u Zagrebu, gdje se nalazi Filozofski fakultet Družbe Isusove.

Na našoj Teologiji studirali su isprva gotovo isključivo isusovački skolastici. Krajem sedamdesetih godina počinju dolaziti i bogoslovi nekih redovničkih zajednica (npr. trapisti, franjevci, bazilijanci) te pojedini svećenički kandidati raznih biskupija. Počušat će nabrojiti sve biskupije u kojima djeluju svećenici sa završenim studijem na našemu Teološkom studiju: najviše ih je u subotičkoj, skopsko-prizrenskoj i zadarskoj (nad)biskupiji, a zatim u šibenskoj, mostarskoj, banjalučkoj, križevačkoj, vrhbosanskoj, beogradskoj, riječkoj, zagrebačkoj i nekim biskupijama u Ukrajini. Sada je kod nas prvi put i nekoliko svećeničkih kandidata iz požeške dijeceze.

IP: Kakav je pravni status Teološkoga studija? Koji akademski stupanj postižu studenti koji ga završe?

Teološki studij pripada crkveno-redovničkoj instituciji koja ima naslov Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove u Zagrebu. Studij teologije traje četiri godine, ali je uvjet za upis prethodno završen dvogodišnji

studij filozofije na nekome crkvenom filozofskom ili teološkom fakultetu. Tako, dakle, cjelokupan studij traje šest godina. On je načelno predviđen samo za svećeničke kandidate (uz dopuštenje mjerodavnih crkvenih vlasti iznimno mogu studirati i drugi). Na Teološkome studiju afilijiranom Teološkom fakultetu Papinskoga sveučilišta "Gregoriana" u Rimu od prve generacije studenata (1982.) do danas diplomiralo je njih oko 160. Oni dobivaju diplomu baka-laureata (= diplomirani teolog) koju potpisuju akademske vlasti "Gregoriane" u Rimu i Filozofsko-teološkoga instituta u Zagrebu. Sa studentima iz prethodnoga razdoblja (od 1953.) do danas ukupan broj upisanih iznosi oko 400 (među njima su i oni koji nisu dovršili studij).

IP: Uprava Družbe Isusove u Rimu nagovještavala je osnivanje europskih centara za formaciju isusovaca. U našoj Provinciji sukladno tome govorilo se o gašenju Teološkoga studija ovdje na Jordanovcu. Kako to da su se ipak ove godine upisala na teologiju trojica isusovaca, ali i prilično velik broj ostalih bogoslova?

Da, već više godina priprema se osnivanje nekoliko centara za formaciju isusovaca. Budući da se u Europi broj kandidata za svećeništvo u Družbi Isusovoj smanjio, p. General bi želio da se u takvim središtima okupe svi skolastici, gdje bi u većim zajednicama imali bolju mogućnost cjelokupnoga

odgoja, kako intelektualnoga i kulturnog, tako i afektivnog. Osjeća se, naime, neprikladnost formacije u malim zajednicama, gdje se nalazi samo nekoliko skolastika. Sada kada se Europa ujedinjuje, Družba želi među svojim mladim članovima također razvijati širinu duha i veću povezanost između različitih naroda. Uostalom, to je i bila jedna od oznaka Družbe Isusove tijekom cijele njezine povijesti. Predviđeno je da naš Kolegij i Filozofski fakultet na Jordanovcu u Zagrebu budu također među takvim središtima. Ovdje bi isusovački skolastici (ali i oni iz Europe koji bi mogli doći k nama) dobivali svoju formaciju tijekom studija filozofije. Zatim bi nastavili studirati teologiju negdje u Europi. Međutim, još nije konačno određeno koji će europski kolegiji i fakulteti postati takvima centrima. Budući da afiliacija našega Teološkog studija "Gregoriani" u Rimu traje do 2010. god. (nakon čega se opet može produljiti ili dokinuti), naši isusovački poglavari su odlučili da i dalje upisujemo studente: isusovce, biskupijske i druge redovničke bogoslove. Do tada će se razjasniti daljnji tijek studiranja.

IP: Jesu li opravdani neki glasovi da je Jordanovac, odnosno Teološki studij, postao utočište onima koji drugdje ne mogu završiti studij?

Odgovorit ću na ovo Vaše pitanje u dvije točke.

Prvo, ni jedan naš student ne mora se stidjeti kada se nade sa svojim kolegama s drugih teoloških učilišta, odnosno fakulteta. Mi, naime, ozbiljno slijedimo program i način rada kakav zahtijeva Teološki fakultet Papinskoga sveučilišta "Gregoriana". Svake godine moramo u Rim slati popis studenata i profesora s opisom njihovih znanstveno-nastavničkih i drugih aktivnosti te raspored predmeta i literature za studij. Kada sam prije nekoliko godina bio u Rimu na Kongregaciji za katolički odgoj, na temelju našega rada i rezultata dobili smo bez ikakvih problema produljenje afilijacije "Gregoriani". To jasno govori da nas podupire Crkva: kako spomenuto Papinsko sveučilište, tako i Kongregacija za katolički

odgoj i sjemeništa ("vatikansko ministarstvo"). Osim toga, naši studenti dobivaju diplome s "Gregoriane" (na latinskom jeziku) i one vrijede bez ikakvih ograda u cijelom svijetu. Nažalost, ponekad u našoj domovini ima problema i komplikacija, a prigodom nostrifikacije diplome traže neke suvišne potvrde i dokaze o vrijednosti studija, kao da postojimo od jučer. A iza nas ipak stoji Rim, svjedoči se to nekome ili ne! Drugo što bih želio reći odnosi se na one koji su iz pojedinih razloga prekinuli studij teologije na nekome domaćem teološkom fakultetu. Jedne smo primili na izričitu molbu i želju njihovih biskupa, odnosno redovničkih poglavara. Drugi su možda u nedoumici s obzirom na svoje svećeništvo napustili neku bogosloviju, ali žele završiti teološki studij (s preporukom svojih župnika). Uostalom, zašto ne dati priliku da se nadoknadi i popravi ono što se na nekome drugom mjestu propustilo? Ima takvih bogoslova, odnosno studenata teologije, koji su kod nas uspješno dovršili studij i sada su dobri svećenici. No postoje i oni koji ni kod nas ne uspijevaju. Družba Isusova nastoji oko visoke intelektualne izobrazbe na svojim učilištima, ali zna prepoznati u kandidatima i druge kvalitete koje su potrebne za svećeništvo. Ako uz njih stoje i vlastiti biskupi, kojim pravom bismo ih smjeli odbiti? Dok god traje naš Teološki studij, bit ćemo im spremni izaći u susret jer želimo biti na službu i pomoći Crkvi u odgoju i obrazovanju svećeničkoga podmlatka.

IP: Osim što ste ravnatelj studija, Vi ste i predavač raznih teoloških disciplina: dogmatike, liturgike i crkvene glazbe. Nedavno ste (s p. Rusanom) objavili i knjižicu o euharistiji. Što se Vama čini: jesmo li mi kao vjernici dovoljno svjesni otajstva koje u euharistiji slavimo?

Euharistija je izvor i vrhunac cjelokupnoga kršćanskog života. Ona je najveće blago Crkve. Bogatstvo je euharistije tako veliko da ga nikada ne možemo do kraja iscrpsti. Čini mi se da nismo dovoljno svjesni veličine toga otajstva. U euharistiji se na poseban način susrećemo s Bogom po Kristu

te u zajedničkoj slavlju ujedno rastemo u međusobnoj povezanosti kao braća i sestre. Euharistijsko zajedništvo zahtjeva i vršenje djela ljubavi i apostolata prema bližnjima. Krist se žrtvovao za sve ljudi pa euharistija poziva na svetu solidarnost u kojoj nitko ne smije živjeti samo za sebe.

Napose je važno svetkovanje euharistije nedjeljom i blagdanom. Nedjelja (bolje ju je zvati danom Gospodnjim) treba da bude u prvoj redu i radosti jer po euharistijskoj gozbi u kojoj kao Kristovi vjernici sudjelujemo, uskrsli Krist dolazi k nama. On je pobjednik nad grijehom i zlom te nam donosi puninu životu, milost i radost, hraneći nas svojim Tijelom i Krvljom. U ovo vrijeme kada se u našoj domovini vode oštре rasprave o (ne)radu nedjeljom, dobro je podsjetiti da je to za nas katoličke vjernike dan počinka. Taj počinak nije svrha, već sredstvo da nedjelju što bolje proživimo i proslavimo, kako u crkvama, tako i u obiteljima. Čuju se preko medija glasovi da Crkva "nameće" svoje vjersko shvaćanje nedjelje. Pa naravno, neće valjda na taj dan zagovarat profit i nemilosrdno iskoristavanje radnika! Nije dobro ako vjernici izgube osjećaj za nedjeljno euharistijsko slavlje i za obiteljsko zajedništvo nakon radnoga tjedna.

Još nešto: možda je danas premalo razvijena euharistijska pobožnost izvan sv. mise. Vjernici bi, naime, trebali više dolaziti na pojedinačne i zajedničke pohode Presvetome oltarskom sakramentu. Crkva nas poziva da se klanjamo euharistijskome Kristu. Od toga poklona i tihe molitve koju valja povezati s euharistijskim slavljem (sv. misom) vjernici crpe snagu za svakodnevni život.

IP: Godina euharistije je iza nas. Prepoznajete li među vjernicima neke konkretnе plodove Godine euharistije?

Moram biti iskren: ne previše. Ima pobožnih vjernika koji žive intenzivnim euharistijskim životom. Takvima Godina euharistije i nije bila nekakva posebna novost. Međutim, čini mi se da je ovo vrijeme za većnu "prohujalo" bez osobite svijesti produživanja vlastite vjere i pobožnosti prema euharistiji. Šteta! Možda smo i mi svećenici

trebali na prikladniji način poticati vjernike da jače i dublje proživljavaju euharistijsko otajstvo u proteklome razdoblju češćim sudjelovanjem u sv. misi, pričešćujući se i ostajući u molitvi pred Presvetim.

IP: Kako gledate kao liturgičar na to da se naša euharistijska slavlja često svode na predstavu onoga koji euharistiju predslavi, a narod ostaje puki promatrač koji "odgleda" predstavu i ode svojoj kući?

Obnovljena liturgija traži djelatno sudjelovanje svih vjernika u slavljenju svetih čina. To je lakše postići u župnim zajednicama gdje npr. nedjeljom i blagdanom nema mnogo euharistijskih slavlja u jednoj crkvi. Dručje je pak u gradskim crkvama u kojima se u danu slavi veći broj sv. misa. Na svakoj od njih prisutan je ne prevelik broj vjernika koje je teže animirati na aktivno sudjelovanje. Uzmimo npr. našu baziliku Srca Isusova u Palmotićevu. To nije samo župna, nego i "nadžupna" gradска crkva te nacionalno svetište. Praktički je nemoguće svaku od sedam sv. misa nedjeljom, blagdanom i radnim danom učiniti pravim slavlјem. A možda i premalo oduševljavamo vjernike na intenzivnije slavljenje (sudjelovanje u čitanjima, pjevanju, ministriranju).

IP: Čini li Vam se da je čovjeku današnjice liturgija postala neprivlačna? Je li uopće ispravno govoriti o privlačnosti liturgije s obzirom na njezinu bit?

Mislim da se ne može govoriti o nepričaćnosti današnje liturgije. Radi se više o

tome što nismo u dovoljnoj mjeri odgojili i oduševili vjernike za istinsko bogoslužje. Ne smije se slavljenje kršćanskih otajstava pretvarati u nekakve "zgodne predstave". Ljudi treba privlačiti na druge načine: prikladnim okupljanjima, raznovrsnim pobožnostima u kojima je moguće razviti inventivnost, karitativnim i drugim aktivnostima. Bogoslužje nije mjesto i vrijeme u kojemu bi svećenik i vjernici činili nešto što nije određeno crkvenim propisima o liturgiji.

IP: Vi ste ujedno i crkveni glazbenik. Bi li liturgija stvarno postala bliža čovjeku, pogotovo mladima, kada bi ona bila sličnija nekakvu koncertu ili predstavi? Kada bi se promijenila vrsta glazbe koja se izvodi u liturgiji?

Poslije Drugoga vatikanskog sabora župni zborovi su se osjetili nekako zapostavljenima jer se naglašavalo zajedničko pjevanje svih prisutnih. S druge strane te zborove su često zamijenile skupine mlađih u čije se pjesme i način pjevanja također nisu mogli uključiti ostali prisutni. Ovdje treba naglasiti da aktivno sudjelovanje vjernika u bogoslužju ne zahtijeva da svi vjernici moraju sve pjevati. Sudjelovanje uključuje i sabrano slušanje skladba koje svojom umjetničkom snagom mogu uzdići duše k Bogu. Crkva želi da se očuva i sveta glazbena baština nastala tijekom povijesti. No jasno je da svete mise ne smiju postati mjesto i vrijeme za nekakvu isključivu "koncertnu liturgiju". Svečana liturgija treba da po mogućnosti uključi zbor, soliste (npr.

psalmiste), orguljaša i okupljeni narod. Ako prisutni vjernici ne bi imali priliku za pjevati baš ništa za vrijeme slavlja, onda to sigurno ne bi bilo uzorno bogoslužje. Važno je također da skladbe koje prate bogoslužje odgovaraju svetosti čina kako stilom, tako i načinom izvođenja. Podsetit ću da crkvena (liturgijska) glazba obuhvaća gregorijansko pjevanje, staru i noviju polifoniju (zborsko pjevanje), pučko pjevanje i glazbu za orgulje.

Opet ću spomenuti baziliku Srca Isusova. Duhovnik sam Akademskoga zbora "Palma" koji nedjeljom i blagdanom pjeva za vrijeme sv. mise (obično u 11 sati, a ponekad i navečer). Taj zbor mlađih često izvodi zahtjevne umjetničke skladbe, koje možda ponekad izgledaju kao neki "koncert". S druge pak strane ta glazbena djela rijetko se čuju pa je dobro da ih netko može izvesti. U velikim europskim gradovima postoje crkve u kojima se redovito kod euharistijskoga slavlja izvode i značajna djela iz liturgijske baštine. Zašto to onda ne bi moglo biti i u Zagrebu? Što se tiče pjevačkih skupina mlađih koji izvode za vrijeme bogoslužja raznovrsne "šansone", moram reći da često svojim tekstom, naglašeno ritmičkom melodijom, kao i načinom izvođenja ne odgovaraju dostojanstvu svetoga čina. Tu je potrebno učiniti još mnogo u smislu "pročišćenja" i standar-diziranja repertoara.

IP: Već godinama kao profesor i kao odgojitelj sudjelujete u formaciji budućih svećenika. Što Vam se čini zašto se mladi ljudi teško odlučuju za duhovno zvanje?

Razlozi su mnogobrojni. U prvome redu to je sve veća sekularizacija i gubljenje osjećaja za duhovno. Zatim velika "ponuda" raznih privlačnosti koje nastoje zarobiti mlađe i udaljiti ih od duhovnih vrijednosti. Tako se kao vrijednote ističu karijera, materijalno bogatstvo, hedonizam, utilitarizam, bijeg od napora i žrtve... U takvu ozračju nije lako mlađu čovjeku koji, tražeći smisao života, izgrađuje svoju osobnost i identitet. Zavodljivost nakaradnih "vrednota" i njihovo nametanje otežava opredjeljenje za ono što je zahtjevnije, uzvišenije, bolje. Mlađi se teško odlučuju i za brak i za duhovno zvanje jer se često boje odgovornosti i zahtjevnosti institucionalizirana način života. Misle da je bolje živjeti "slobodno" i "neovisno".

No, ima i danas mladića i djevojaka koji iskreno traže i nalaze prave vrijednosti. Takvi su ponekad pomalo nesigurni i neodlučni jer im nije lako donijeti odluku koja ih obvezuje cijeli život. Bog uvijek zove, no ostavlja slobodu svakome da se odluči kakav će način života odabrati: u braku, u svećeništvu, odnosno redovništvu ili živeći u celibatu ostajući u svijetu poput našega bl. Ivana Merza. Važno je prepoznati vlastiti put na kojemu će se pojedinac ostvarivati onako kako Bog od njega želi. **P**

Sveti Alberto Hurtado

(1901.–1952.)

Siniša Štambuk, SJ

Papa je u nedjelju, 23. listopada, proglašio svetim isusovca Alberta Hurtada Cruchagu. Živio je u prvoj polovici 20. stoljeća. Mali je Albert Hurtado postao siroče već u četvrtoj godini života kada je izgubio oca. To je za njega doduše bio velik gubitak, ali i dobitak, jer će kasnije i sam imati smisla i ljubavi za one najsiromašnije u društву. Izgubivši muža Albertova je majka bila prisiljena pod vrlo nepovoljnim uvjetima prodati skromnu imovinu kako bi platila dugove svoje obitelji. Posljedica toga bila je da su Albert i njegov brat morali poći k svojim rodacima te se seljakati iz jednoga stana u drugi. Tako je Albert od malena okušao život siromaha beskućnika koji su stalno živjeli u besparici. No Bog se brzo pobrinuo za svoga, kasnije apostola beskućnika, jer mu je jedna burza za studente omogućila da se školuje u jednome isusovačkom kolegiju u Santiagu, glavnome gradu Čilea. Ondje je bio član Marijine kongregacije koja ima svrhu radići oko svoga posvećenja, ali i biti apostol na bilo kojem području. Albert je odmah pokazao veliko zanimanje i skrb za siromahe, a tih u Latinskoj Americi, a osobito u velikim gradovima kao što je bio Santiago, uvijek ima. Albert je već kao gimnazijalac nedjeljom poslije podne obilazio četvrti siromaha i beskućnika. Kada je završio srednju školu godine 1917., htio je odmah stupiti u Druž-

bu Isusovu. Međutim, savjetovali su mu da to ne učini, već da se brine za svoju majku i mladega brata. Radeći poslije podne i uvečer mogao je uz studij prava na Katoličkome sveučilištu uzdržavati i svoju majku i svojega brata. Tu je pokazao svoju velikodušnost i zrelost. Stavio je u pogon sve svoje talente te iskoristio sve svoje ne male mogućnosti. Štoviše, i dalje je nedjeljom poslije podne pohađao siromahe. Radi odsluženja vojnoga roka morao je na neko vrijeme prekinuti studij. Nakon završenoga vojnog roka završio je studij, i to s doktoratom. Bilo je to u kolovozu godine 1923. Sada su se ostvarile mogućnosti za ono za čim je čeznuo, a to je ostvarenje redovničkoga života u Družbi Isusovoj. Albert je 14. kolovoza, uoči svetkovine Velike Gospe, ušao u novicijat Družbe Isusove u Córdobi, u Argentini. Nakon završena novicijata poglavari su ga poslali na novi studij u Španjolsku. Godine 1931. odande je, zbog progona isusovaca, na studij teologije morao poći u Belgiju. Ondje je studirao na glasovitu sveučilištu u Louvainu. Na ondašnjem je tradicionalnom datumu, 24. kolovoza 1933., bio zaređen za svećenika. Nakon završena studija morao je završiti i tzv. treću probaciju (svojevrstan novicijat). To je obavio u Dron genu, u Belgiji. Nakon toga se vratio u domovinu. Ondje je, u Santiagu, predavao vjeronauk u

VELIKANI DUHA

kolegiju sv. Ignacija te pedagogiju na Katoličkoj sveučilištu. Vodio je Marijinu kongregaciju studenata. Svoje je studente kongreganiste zadužio u poučavanju vjeronauka među siromasima. Pater Hurtado je bio revan i odličan voditelj duhovnih vježba, osobito mladima, od kojih neki prihvatiše i ostvariše duhovno zvanje.

Godine 1941. postao je asistent Katoličke akcije, najprije na razini nadbiskupije, a zatim na nacionalnoj razini. Tu je službu vršio do 1944. godine. Koncem listopada 1944. davao je jedne značajne duhovne vježbe na kojima je slušatelje pozvao da posvete svoju pažnju tolikim siromasima. Odgovor je bio velikodušan, što je vodi duhovnih vježba dalo priliku da ostvari oblik karitativne akcije s jednim središtem gdje se živjelo za beskućnike. To je djelo dobilo naziv "Hogar de Christi". S obilnom pomoći dobročinitelja te aktivne pomoći mnogih laika p. Hurtado je otvorio prvi dom, prihvatalište za mlade, nakon čega su slijedile slične ustanove za žene i za djecu. Tako su napokon brojni siromasi našli svoje domaće ognjište u Kristovoj velikoj kući. Ustanove su se množile te poprimale nove dimenzije, kao što su centri za rehabilitaciju te za mlade naučnike. Sve je to ostvarivano u duhu kršćanskih vrednota, prožeto njima. Dobri je i revni p. Hurtado godine 1945. posjetio SAD da ondje prostudira glasoviti "Boys Town" (grad dječaka, djelo katoličkoga svećenika Fr. Flanagan). O tome je svojedobno snimljen odličan i poučan te nadasve zanimljiv film. (Bilo bi požljano otkupiti ga i za mlade u Hrvatskoj jer film djeleže vrlo odgojno.) Pater Hurtado je posljednjih šest godina posvetio osnivanju i razvijanju takvih "gradova dječaka". Uza sve te vrlo zahtjevne poslove p. Hurtado je uspio još napisati tri veoma značajne knjige.

Alberto Hurtado SJ

Na njima je radio tri godine, od 1947. do 1950. Knjige su o sindikatima, socijalnome humanizmu i kršćanskome društvenom poretku. Godine 1951. pokrenuo je časopis "Mensaje" ("Poruka"), posvećen tumačenju nauka Crkve.

Pater Hurtado je završio nenadano svoj ljudski, redovnički, svećenički i apostolski život u nekoliko mjeseci kada je rak dokončao njegov zemaljski život. U strašnim bolovima ponavaljao bi: "Gospodine, ja sam zadovoljan!" Gospodin ga je uzeo k sebi tri dana poslije Velike Gospe 1952. Na

početku njegova redovničkoga života bila je uočnica Marijina uznesenja, a osmina toga blagdana na koncu života. Sam je bio kongreganist, Marijin zbornik, te voditelj toliko kongregacija mladih. Papa Ivan Pavao II., apostol mladih, Marijina je zbornika p. Hurtada proglašio blaženim. O njemu i njegovu djelu postoji bogata literatura. Radi se o čovjeku čiji je život bogat raznim dogodovštinama koje su ne samo zanimljive nego i odgojne. Sveti Albert Hurtado pokazuje što može ostvariti čovjek koji se posve predao Kristu i Gospu, koji je bio potpun čovjek, a takvi su nam danas najpotrebniji jer ih, nažalost, ima tako malo.

Pater Paolo Molinari, SJ, postulator kauze za proglašenje svetim p. Hurtada, kao značajku u kojoj se on posebno isticao naveo da je p. Hurtado doista bio zaljubljen u Isusa Krista; to je njegovo obilježje iz čega sve proizlazi. Euharistija je bila središte njegova života i apostolata. Iz euharistije, izriječi: "Ovo činite meni na spomen" crpio je snagu u žrtvovanju za druge. Otac Hurtado je govorio: "Misa je moj život, a moj život je produžetak misе." Ljubav prema Bogu upućivala ga je na napuštene i siromašne. Često je, naime, govorio: "Siromah je Krist." IP

Čovjek akcije

(Osobna refleksija zapisana 1947.)

1. Vrline čovjeka akcije

Uvijek se moram smatrati slugom važna posla. I zbog te moje uloge sluge neću odbiti ni najponiznije poslove, skromne zadatke u administraciji, pa čak ni čišćenje... svi oni moraju biti izvršeni ako se taj važan posao treba ostvariti.

Važno je to učiniti s velikom ljubavlju. Naši čini i djelovanje dobivaju svoju vrijednost u omjeru s ljubavlju koju uložimo u njih. Ponižnost se sastoje u postavljanju sebe na pravo mjesto. Pred ljudima: ne smatrajući se najmanjim među njima, zato što ustvari "sam" u to ne vjerujem; pred Bogom: neprestanim priznavanjem moje absolutne ovisnosti o njemu. Staviti se posvema na raspolaganje pred Božjim planom. Moj stav pred Bogom nije u tome da nestanem, nego da mu ponudim potpunu suradnju.

Nisam važan ja, nego posao koji treba izvršiti. Nemoj se slomiti. Koračaj uz Boga. Ne pokušavaj ga preći. Ne traži priznanja, ali budi sretan i zahvalan za ono koje te dopadne. Ne posustaj pred neuspjehom, gledaj ono što preostaje učiniti i znaj da sutra donosi neki novi udarac, i sve to čini s veseljem. Onaj tko nema velikih misli, u općeljudskome smislu, već je izgubljen. Neki će ti kazati: polako s tim ponosom!... zašto razmišljati na tako velik način? No, nema opasnosti: što je zadatak veći, neznatnijim se čovjek osjeća. Bolje imati poniznosti započeti velike i važne stvari s bojazni od neuspjeha, nego svesti svoj cilj na nešto "bez ponosa" kako bi se zajamčio uspjeh.

2. Mane čovjeka akcije

Smatrati sebe Bogu neophodnim. Ne moliti se dovoljno. Djelovati brže nego što to Bog želi. Nagadati se sa zlom, čak i neznatno, kako bi se polučio uspjeh. Polovično se davati. Poduzeti mnogo – odgristi više nego što se može žvakati. Djelovati zbog samoopravdanja ili isprike, a ne iz ljubavi. Ne dati si truda kako bi imao najširi mogući vidik (pregled). Ne napraviti odmak kako bi se sagledala cjelina. Ne gledati prema naprijed kako bi se stvari predvidjele. Običavati biti tužan ili neraspoložen. Ne spavati ili odviše jesti.

Alberto Hurtado

EJIF 2005.

Tvrko Barun, SJ

Vrlo netipično okupljanje europskih isusovaca u formaciji (EJIF) ove godine se dogodilo u Njemačkoj. Naime, umjesto razmišljanja o izabranoj temi, kako to već obično biva, EJIF je sudjelovao u pripravi i izvedbi isusovačkoga predprograma za Svjetski dan mladih u Kölnu, nazvan "Magis" (lat., više). Susret je počeo 27. srpnja u Frankfurtu. Prvih nekoliko dana, vrijeme do duhovnih vježba, iskoristili smo kako bismo se bolje upoznali. Duhovne vježbe ove godine vodio je p. Mark Rot-saert, predsjednik Konferencije europskih provincijala.

Nakon tih prvih deset dana skupina EJIF-a, 27 isusovačkih bogoslova iz cijele Europe, pomogla je njemačkim isusovcima u projektu "Magis". Poslani smo u osam njemačkih gradova kako bismo popisali oko 2.300 hodočasnika koji su sudjelovali u projektu. Zatim smo otišli do Loreleya, mjesta gdje je bio planiran trodnevni završetak "Magisa" za oko 3.000 hodočasnika. Ovdje smo radili sve što je bilo potrebno: od podizanja šatora, pranja WC-a do vođenja programa na pozornici. Tijekom tih mjesec dana vrijeme provedeno na Loreleyu bilo je najnapornije, ali i najljepše. Uz "trulo" vrijeme (gotovo "vječnu" kišu) i neprestan fizički rad, ipak je bilo lijepo i poticajno vidjeti nasmiješena, vesela i puna Duha lica mladih ljudi bez obzira na sve što ih je zadesilo: što su bili mokri, umorni...

S Loreleya smo se premijestili u Köln, točnije u isusovački kolegij Aloysius-Kolleg. Od tamo smo za vrijeme Svjetskoga dana mladih u Kölnu pomagali nastavak projekta "Magis", tzv. "Café Magis". Smješten u glavnome gradskom parku, "Café Magis" je bio isusovački doprinos Svjetskome danu mladih kao mjesto za osvježenje pićem, šatorom za promociju zvanja i duhovnim programom u crkvi. Duhovni program je bio usredotočen na ignacijansku duhovnost tako da je prvoga dana naglasak stavljen na molitvenu vježbu ispita savjesti (tijekom cijelog dana na 5–6 raznih jezika). Drugi dan je bio dan molitve sa Svetim pismom (također na više europskih jezika), a treći dan, na isti način usredotočen na euharistiju, završio je grkokatoličkom liturgijom sv. Ivana Zlatoustoga. Iz Kölna smo, zajedno sa svim hodočasnicima, krenuli na Marienfeld gdje smo dočekali Papu i s njim sljedeće prijepodne slavili euharistiju. Kada je program na Marienfeldu završio, EJIF se vratio u Frankfurt i posljednjih nekoliko dana proveo u druženju i odmaranju.

Sve u svemu, bio je to mjesec dana koji će se još dugo pamtit. Mjesec molitve, rada i druženja s europskom subraćom, budućnošću Družbe. Na kraju ovoga događanja, promatrajući kako smo cijelo ovo vrijeme intenzivno osjećali Božju prisutnost, sa smiješkom smo komentirali proživljeni mjesec: "Tako daleko od faksa, a tako blizu Bogu." **IP**

Ignacijanski eksperiment “Magis” i Svjetski dan mladih 2005.

p. Miroslav Čadek, SJ

U organizaciji njemačkih isusovaca, a prije službenoga tjedna Svjetskoga dana mladih, održan je susret mladih iz Europe i svijeta pod nazivom “Magis”. Kao regionalni koordinator za Hrvatsku provinciju Družbe Isusove sudjelovaо sam u dvogodišnjoj pripravi programa, kao i u njegovoj izvedbi. Iz Hrvatske je sudjelovalo 34 mladih: najveća skupina iz Osijeka, bivših i sadašnjih učenika naše Isusovačke klasične gimnazije iz Osijeka, zatim iz Zagreba i okolice, troje studenata s Filozofskoga fakulteta Družbe Isusove te dvojica mladića iz okolice Požege. Vrlo sam zadovoljan sudjelovanjem naših mladih kao predstavnika Hrvatske provincije Družbe Isusove. Moglo bi se puno toga reći, napose o iskustvima koja smo stekli u tih tjedan dana, no to će prepustiti mladima čijih je troje predstavnika ukratko saželo barem djelić doživljenoga. Evo njihova iskustva:

“Kao katolici mi znamo da je Bog svuda oko nas. Svatko od nas ima svoj način na koji nastoji prepoznati i slijediti Boga u svome svakodnevnom životu. Ipak, često nam to ne polazi za rukom te moramo tražiti uvijek više (*magis*), uvijek iznova unaprjeđivati svoj odnos prema Bogu. 2500 mladih ljudi iz cijelog svijeta okupilo se u međunarodne skupine u kojima su svi, unatoč različitostima, nastojali postići taj zajednički cilj.

Nas 34 djevojke i mladića zaputilo se iz Hrvatske na ovaj veliki projekt u Njemačku. Eksperiment je započeo već podjelom u skupine jer se ni mi nismo međusobno poznavali pa je bilo utoliko teže uklopiti se u međunarodne skupine. Nesigurni u izgled i ishod eksperimenta, započeli smo

zajedničku potragu za Bogom u nepoznatim sredinama. Neke skupine su krenule pješice kroz prirodu noseći na leđima sve svoje stvari po šumama i selima dok su ostali bili smješteni u gradovima u kojima su obilazili različita odredišta. Tako smo posjetili azil za ilegalne useljenike, džamiju, sinagogu, protestantsku crkvu te spomenike žrtvama Drugoga svjetskog rata. Na svim tim mjestima, ma koliko ona bila neobična, nastojali smo predvidenim duhovnim točkama, uz pomoć hodočasničkoga priručnika i isusovačkih duhovnika, više upoznati i razumjeti Božju prisutnost u svijetu. Svaki dan bismo započinjali zajedničkom jutarnjom molitvom u duhu teme dana, a kasnije smo vrijeme predviđeno za osobne molitve provodili u šutnji kada smo puštali da Bog nama govori. Duhovni dan bismo završavali gozboom sa živim Kristom u svetoj misi, a zatim smo nastavljali s produbljivanjem zajedništva pripravom gozbe za tijelo, večere za koju bi se svaki dan pobrinula druga nacionalna skupina. Na samu kraju dana smo, unutar nacionalnih skupina, kako ne bi bilo jezičnih prepreka, dijelili iskustva i tako jedni drugima pomagali uočiti smisao eksperimenta i riječi Božje koju smo čitali toga dana. Sljedeću večer smo to učinili u međunarodnim skupinama. U takvu ozračju prva tri dana su nam proletjela, iako ni sami nismo bili svjesni već i toga kako smo uspjeli ostvariti takvo zajedništvo s ljudima služeći se stranim jezicima. Našavši se zatim u kampu na Loreleyu s ostatkom skupine iz Hrvatske bilo nam je neobično iskustva razmijenjivati na hrvatskome, ali smo zajednički lakše shvatili što smo zapravo doživjeli pomoću eksperimenata tijekom protekla

tri dana. Vrijeme provedeno na Loreleyu uz jednolično kišno vrijeme i jednoličnu hranu, ali i glazbu, ples, scenske izvedbe i molitvu poslužilo je kao odmor i upoznavanje drugih naroda i njihovih načina slavljenja Boga. Iako je 'Magis' program ovime završio, mi smo u tome duhu nastavili na Svjetskome danu mlađih gdje smo uvijek s posebnom radošću susretali mlade koji su imali 'Magis' znak na majicama. Kulminacija je bila bdjenje i sveta misa sa Svetim Ocem uz čiji smo se blagoslov ponovno zaputili kući. S tim blagoslovom želimo iskustva s 'Magis' eksperimenta primijeniti u svome životu i prenijeti ih na druge." **IP**

*Sara Salatić, Berislav Bulat i Dinko Romic
(Alumnae Isusovačke klasične gimnazije iz Osijeka)*

*Hvala svima koji su sudjelovali,
kao i svima koji su nam u ostvarenju toga programa pomogli,
bilo novčano ili su nas pratili svojom molitvom.*

Prostor Duha – svakodnevna molitva *online*

Tvrtko Barun, SJ

Prije pet godina, u božićnome broju “Ignacijske puta”, mogli ste čitati članak o irskoj molitvenoj internet-skoj stranici “Sacred Space”. Stranica preko koje je od 1999. godine molilo više od šesnaest milijuna ljudi, od prije četiri mjeseca postoji i na hrvatskome jeziku i to pod nazivom “Prostor Duha”, na adresi www.isusovci.prostorduha.

Prije šest godina irski isusovci su pokrenuli ovu stranicu s namjerom da pomognu korisnicima osobnih računala da steknu naviku svakodnevne molitve. Istu nakanu slijedi i hrvatska verzija stranice: biti molitvena ponuda svim osobama koje se služe računalom i internetom, da svi, ponajviše mladi, studenti, preko “Prostora Duha” posvete Bogu nekoliko trenutaka u svome danu. Dakle, da se u internet *caffeu*, prostoriji s računalimu na njihovu faksu ili preko osobnoga računala susretu sa svojim Bogom, izreknu mu svoje molitve i svoje zahvale. Da, na kraju krajeva, ta molitva mijenja njihov život.

Sama molitva sastoji se od molitvenih koraka (“Božja prisutnost”, “Sloboda”, “Svjesnost”) koji uvode molitelja do središnjega dijela cijele molitve, a to je odlomak Svetoga pisma za taj dan (“Riječ”). Uz poticajne tekstove molitvenih koraka koji nas pripravljaju na susret s Božjom riječi, u svakome trenutku se možemo osloniti i na “Vodič kroz molitvu” za objašnjenje, vodstvo i drugu pomoć suvremenih isusovačkih pisaca. Iako kod odlomka iz Svetoga pisma postoji pomoć kao misli za nadahnuće u obliku nekoliko predloženih misli na tekst

evangelja, zamišljeno je da ova molitva буде u duhu isusovačke/ignacijanske meditacije koja inzistira na osobnome unutarnjem proživljavanju evandeoskih zgoda i vlastitu razmišljanju nad tim porukama. Kratka meditacija završava razgovorom s Gospodinom, kao “prijatelj s prijateljem”.

Da je ovakav način molitve itekako potreban, lako se uviđa kada se pročita tek nekoliko dojmova osoba koje su molile preko “Prostora Duha”. Ljudi govore da im molitva preko ove stranice mijenja dan, da im mijenja odnos prema drugima, da njih mijenja. Neke osobe su preko ove stranice otkrile nov smisao dolaska na posao. A uz manjak dobrih duhovnih voda ova stranica pomaže ljudima u molitvenome životu: na ovaj način imaju mogućnost za tren ući u prostor meditativne molitve, za što im sasima treba mnogo više vremena ili sami ne znaju kako moliti.

Možda nam se čini čudnim moliti ispred ekrama svoga računala, ali Bog je svuda oko nas, čak i u najneobičnijim prilikama. Kada smo toga svjesni, i s malo nastojanja moliti možemo bilo gdje! To pokazuje i odaziv na internetske stranice “Prostora Duha”: od rujna 2005. do danas na ovim stranicama molilo je više od trideset i pet tisuća ljudi. IP

Pastoralni centar “Ante Gabrić”

Biskup indijske biskupije Baruipur, kojoj pripada i područje djelovanja pokojnoga p. Ante Gabrića, mons. Salvatore Lobo, uputio je molbu Provincijalatu Hrvatske provincije Družbe Isusove za pomoć pri izgradnji pastoralnog centra Dishari. U biskupovo ime ravnatelj pastoralnog centra piše:

Iako baruipurska biskupija postoji već 27 godina, još nemamo izgrađen pastoralni centar koji bi se brinuo za stalnu vjersku izobrazbu naroda, budućih svećenika, katehista i ostalih laika. Zato smo stupili izradbi plana i osnutka takva centra jer postoje velike potrebe za takvim prostorom i okupljaljistem.

U gotovo završenu projektu toga pastoralnog centra zamišljena su tri bloka: ženski blok, muški blok i administrativni blok. Upravo muški blok ćemo nazvati po p. Ante Gabriću koji je živio i umro kao apostol Sunderbansa.

Doprinos hrvatskih misionara

Belgijski su isusovci došli u Bengal godine 1859. Do 1921. znatno su proširili područje djelovanja. Upravo su u to vrijeme hrvatski i slovenski misionari stigli u to područje kao andeli i zapalili vjeru koja se je gasila. Među njima postojale su zaista prave legende punе vjerskoga poleta i misionarskoga žara. Vodeći među njima bili su pater Pavao Mesaric, Antun i Josip Vizjak, dvojica braće, zatim Stanislav Poderžaj, Viktor Sedej, Štefan Polgar i Josip Cukale koji je bio velik čovjek, misionar, pjesnik, slikar, ali i prijatelj siromašnih te obdarjen velikom energijom koja je znala posramiti mnoge mlade.

Doprinos p. Ante Gabrića baruipurskoj biskupiji

P. Ante Gabrić djelovao je na području današnje baruipurske biskupije od 1947. do 1988. godine. Pater Ante bio je jedan od onih koji su imali viziju evangelizacije Sunderbana i taj je plan provodio hrabro, predano i s mnogo žara. Jednostavno je bio neumorna osoba – prijateljski dušobrižnik i uvek spremna pomagač. Njegova je metoda bila: ponajprije pomoći da se prevladaju osnovni problemi, ma kakvi oni bili.

Pater je Ante vjerovao da čovjek ne živi samo od vjere i molitve. Potreban mu je kruh da nahrani prazan želudac. Uvidao je oskudicu i bijedu Sunderbansa, kamo nije stupila moderna civilizacija. Narod je živio i umirao u siromaštvo, a p. Gabrić bio je uz njih.

U tumačenju osnovnih istina katoličke vjere oslanjao se je na katehiste. Uvidao je da su seoski katehisti bili dobro podučeni, ali ih je on i dalje podučavao na njihovim mjesecnim sastancima.

Katehisti su bili njegovi bliski suradnici i glavni posrednici u zbijavanju s ljudima koji su se zanimali za katoličku vjeru. Imao je velik udio u razvijanju vjere kod novokrštenih. Znao bi iskoristiti svaku prigodu kako bi katehizirao: u danima svetkovina, uz večernju molitvu krunice, za posjeta kućama, prigodom priprava za brak i u nedjeljnim homilijama. Često se je služio i slajdoivma i filmskim strippovima, koji nisu bili uobičajeni u ono doba u tim zaseocima.

Pater Gabrić je do 1971. djelovao u dvjema župama: Morapai i Basanti. Onda se je 1971. Kalyanpur odvojio od župe Morapai, a 1975. pridružio se Maria Polliju, nakon čega su pridruženi Baruipur (1987.), Gosaba (1993.), Sonarpur i Ranigarh (1998.). Tako se je Gabrićevo misionarsko područje znatno proširilo. Danas se to područje može pohvaliti s devet župa/podžupa, s 24.126 katolika, 13 svećenika i 51 sestrom, koji rade u 53 misijska središta.

Pater Gabrić dao je sjajan evandeoski životni primjer, cijelovit razvoj ljudske osobe i uzor evangeliziranja koji snagu crpi iz Kruga Života.

Fr. Dejus, J. R.

Provincijal Hrvatske provincije Družbe Isusove, p. Ivan Koprek, u pismu članovima provincije od 27. rujna 2005. piše: "Obavještavam subraću da ćemo kao provincija, na zamolbu biskupa msgr. S. Loboia, iz misijskoga fonda naše Provincije financijski pomagati izgradnju pastoralnoga centra koji će u jednom svom dijelu nositi Gabrićovo ime."

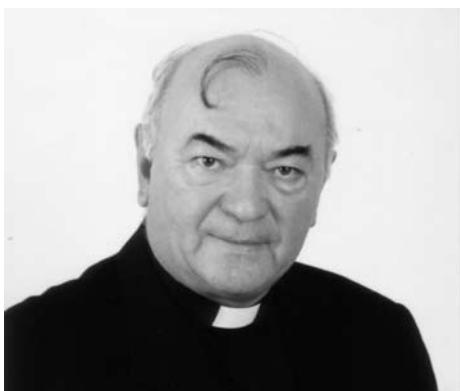
Svi oni koji se žele uključiti u ovu akciju, ali i inače pomagati misijama, mogu to učiniti uplatom na žiro-račun "Provincijal Družbe Isusove (za misije)" Zagrebačka banka br. 2360000-1101576399. **IP**

P. Vladimir Horvat, SJ zvani "Bartol Kašić"

Pater Vladimir Horvat, SJ navršio je sedamdeset godina života. Budući da je pater vrlo osebujna ličnost, odlučili smo s njim porazgovarati o njegovu životu i zvanju. Tekst koji imate pred sobom je razgovor dvojice skolastika, Mate Samardžića i Danijela Korace, s patrom Vladom. No, kako je to bio razgovor koji je tekao kronološki, odlučili smo objaviti ga u cijelini, onako kao je pater svoj život i ono što smatra u svom životu važnim izrekao. Šali se da su ga pomladili, jer je postao mladi umirovljenik, a posjetitelje nudi bombonima 505, jer mu je za profesorsko djelovanje na FFDI i na Hrvatskim studijima određena upravo tolika mirovinja. Budući da je radio i drugdje, skuplja godine staža i nada se povišici, na utjehu ekonoma.

Uzorni roditelji

Za svojih 70 godina života zahvaljujem dragom Bogu, jer kad pravim osvrt, čini mi se da sam postigao životni optimum, tj. najviše što sam mogao sa sposobnostima, darovima i odgojem. Ideal mi je bio predati se Isusu da po meni čini ljudima najviše dobra, pa sam to stavio kao moto na mladomisničku sličicu. Zahvaljujem Bogu najprije što sam imao jako dobre roditelje. Lijepo su se slagali i oboje su bili izvanredno dobrohotni prema svima.

Majka Terezija (1906.-1974.) bila je u domaćinskoj školi kod časnih sestara u Zagrebu, a otac Ivan (1907.-1945.) završio je poznatu Bervarovu trogodišnji orguljašku školu u Celju. Zatim je, prema ranijem dogovoru sa župom, bio po međimurski

"kantor", tj. orguljaš i zborovoda u rodnoj Donjoj Dubravi.

Kad su 1941. Međimurje okupirali madaški fašisti, prognali su sve učitelje i orguljaše. Mi smo morali prijeći u Koprivnicu. Otac je i tamo svirao u franjevačkoj crkvi i kapeli gradske bolnice, a ja sam ministirao u obje crkve.

Moj otac bio je vrlo ugledan u Koprivnici, pa su mnogi Medimurci, koji bi se našli u nevolji, zatražili od njega pomoć, a koji su došli u zatvor, molili su da ga barem vide. Tako se dogodilo u proljeće 1945. godine. Uhvatili su neku djevojku preko Drave kad su već Bugari poslije 3. travnja bili u Medimurju. Tu su djevojku osudili kao špijunku i htjeli je objesiti na Selnici u dvorištu kuće u kojoj je bila vojna uprava. Međutim, gazdarica čija je to kuća bila vikala je da ju ne vješaju na njenom "gruntu". Skupilo se barem 30 susjeda i vidjelo da vojska želi vješati djevojku, ali gazdarica ne da. Odlučili su je odvesti u Koprivnicu. Kad su je dopratili u zatvor, posljednja želja bila joj je vidjeti gosp. Ivana Horvata. Otac je, kao i uvijek,

pokušao pomoći, ali nije uspio. Sutradan su tu djevojku objesili. Netko od partizanskih prijatelja potvorio je oca kao da je on kriv za njezinu smrt, jer da ju nije htio spasiti. Zbog toga su partizani i oca osudili na smrt. Kad je mama na Selnici skupila potpise tridesetak svjedoka da otac nema veze s tom smrću, jer su djevojku već tamo

htjeli objesiti, sudac je rekao: "Beograd je potvrdio smrtnu presudu i mi ne možemo ništa". Dobili smo vijest da je smrtna osuda strijeljanjem izvršena 7. studenoga 1945. godine u Bjelovaru. Nikad nismo doznali za očev grob. Uspio je na papiriće napisati oproštajna pisamca. Mami je napisao: "Hvala Ti za sve što si učinila da me spasiš. Ja doista nisam kriv za onu smrt. Jasno je da sam osuđen samo zato što sam vjeran katolik i dobar Hrvat. U svom životu uvijek sam nastojao činiti dobro drugima... Nastoj djeci osigurati što više vjerskog odgoja i školske izobrazbe". I nama je napisao oproštajno pisamce: "Draga moja djeco Vlado, Drago i mila Andelka! ... Pozivam vas svojim posljednjim glasom: budite dobri katolici i dobri Hrvati!... Budite marljivi, iskoristite svoje talente, pa ćete s milošću Božjom ostvariti sve najbolje u vašem životu za Boga i za naš narod." Sve je to meni postalo životno usmjereno.

Zvanje

Za Božić 1945. godine dobio sam na dar mali molitvenik "Sveti Alojzije" s podnaslovom "molitvenik za dječake", a objavio ga 1944. Glasnika Srca Isusova. Taj je molitvenik za mene bio znakovit. Uz podizanje pisalo je: "Moli Isusa što najviše želiš". Bio sam najstarija muška glava u obitelji, a u tradiciji je bilo da se najstariji ženi. Ja sam bio najbolji đak među dečkima, pa se u meni javila simpatija prema najboljoj učenici. Ja sam ministirao, a ona je redovito dolazila u crkvu, pa smo se rado pogledavali, i ja sam spontano počeo moliti da ona bude moja. Tad se pojavila misao na svećeništvo, i počeo sam moliti: Isuse daj da ona bude moja ili da budem svećenik. Nakon nekog vremena došlo je do zamjene: daj da ja budem svećenik ili da ona bude moja. Na kraju je simpatija otpala, i moja je molitva bila: Isuse, daj da budem svećenik. Ona je primijetila da se sa mnom nešto čudno događa. Zapravo, još nikome nisam rekao da se molim da budem svećenik. Završio sam 4. razred i majka me pitala što ću dalje, jer u Donjoj Dubravi nije bilo mogućnosti nastaviti školovanje. Odjednom ona mene upita: "Bi li ti možda želio ići u

sjemenište?" U tom času shvatim da je to ono za što se ja molim. Skočim, zagrlim je i kažem: "Mamice, hoću!"

U sjemeništu sam puno čitao o misijama pa se u meni rodila nova želja da budem misionar. Čitao sam da isusovci puno idu u misije pa sam i ja htio postati isusovac. Tada sam zamolio i primili su me za malog sjemeništarca, tj. isusovačkog kandidata. Poslije šestog razreda stupio sam u novicijat na Fratrovcu, i tamo sam bio od 1952. do 1954. godine. Nakon novicijata opet na Šalati 7. razred. Među profesorima bio je Ljubomir Maraković, on mi je usadio ljubav prema književnosti. Potom dvije godine vojske, 1955.-1957. Po dolasku iz vojske položio sam 8. razred i maturu i odmah 1957. upisao filozofiju na Jordanovcu. To je trajalo do 1960. godine. Zatim sam bio poslan na Šalatu za magistra – odgojitelja sjemeništaraca. Nakon godine dana magisterija išao sam na studij teologije u Palmotičevu od 1961. – 1963. Nakon dvije godine prešli smo na Jordanovac. Tamo sam bio zaređen za svećenika 1964. Nakon toga je bila zadnja godina teologije.

Svećenički život

Potkraj studija teologije zvao me provincial i rekao da su odlučili da idem na studij na državni fakultet jer su potrebni profesori. Trebalo se upisati u Zagrebu na Filozofski fakultet. No, već godinu dana prije dvojica naših nisu se uspjela upisati. Meni je rečeno da niti ne pokušavam jer su donijeli odluku da više ne primaju one koji su završili sjemenišnu maturu. Ja sam to rekao provincialu i on mi je rekao: "Hajde u Beograd. Čini se da tamo može". Tamo su me, uz posebnu molbu, primili bez prijamnog ispita zbog jako dobrih ocjena.

Stanovao sam u našoj kući i studirao na obližnjem Filozofskom fakultetu. Tu sam završio prvu godinu. Zatim me je provincial poslao u Sarajevo. Tamo sam imao studentski vjerouau u tri župe. Uz te poslove ostao sam beogradski student, jer su programi fakulteta bili različiti. Nakon dvije godine vratio sam se u Beograd da završim studij.

Godine 1969. otvoreno je sjemenište na Fratrovcu pa sam počeo predavati. Uz to sam bio i kateheta studenata u Palmotićevu. Nakon prve godine na Fratrovcu preselio sam se u Palmotićevu i odlazio na Fratrovac za nastavu. Studentima sam priredio, osim vjeroučenja, za rekreaciju pin-pong, šahovsku prostoriju i za "dalmoše" boće.

Najesen 1972. sam otisao u Opatiju treću probaciju, a od jeseni 1973. poslali su me u Dubrovnik. U sjemeništu sam dvije godine predavao hrvatski i bio generalni prefekt. Usput sam 1974. otvorio i Čirilometodsku knjižaru, i dobio parnicu na Saveznom sudu protiv dubrovačkih komunista koji su je htjeli zatvoriti. Tu knjižaru preuzeo je 2004. Verbum.

Najesen 1975. provincial me poslao u Pariz. Tamo sam bio 10 godina. Uspio sam sjedinit župu, i registrirati misiju pred civilnim zakonom. U zdušnom ekipnom radu uspjeli smo organizirati pastoralni centar, osnovnu i srednju školu za djecu i mlade, izdavati hrvatsko-francuski bilten, emitirati tjedni hrvatski program na Radio Notre-Dame, i još mnogo toga. Uz taj intenzivan posao, primijetio sam da kardinala Stepinca Francuza dosta crno gledaju. To me potaklo pa sam se dao na pisanje knjige: "Kardinal Stepinac mučenik za ljudska prava". Pisalo se izravno na francuskom. Imao sam dobre suradnike i držali smo svi tajnu tako da se dugo nije znalo, tko se krije pod pseudonimom M. Landercy. U dva mjeseca objavljena su dva izdanja po tri tisuće, uz jako pozitivne kritike u tisku. Ta je knjiga 1989., još pod komunizmom, kao prva publikacija o Stepinцу, prevedena na hrvatski i objavljena, uz veliki strah od zabrane. Međutim, nakon prvog oglasa u Glasu koncila, urednik mi je radosno javio da sigurno ne kane zabraniti, jer je čak Centralni komitet KPH naručio 50 primjeraka. Knjiga se još uvijek tiska i prodaje, a prevedena je na još nekoliko jezika.

Kardinal Kuharić pozvao je 1985. godine kardinala Lustigera, pariškog nadbiskupa, na proslavu Metodove godine u Zagreb i akovo. On je prihvatio uz uvjet da ga ja pratim. Ja sam ga dočekao u Zagrebu i pratio ga na njegovim putovanjima: Remete, Marija Bistrica, akovo. Bio je oduševljen.

Kad sam ga ispratio na aerodrom, javio sam svojoj sestri da dolazim u Međimurje. Za prijašnjih dolazaka u Hrvatsku sam primijetio da me policija prati i na neki način sam očekivao da će me pozvati na razgovor. To se i dogodilo. Oduzeli su mi putovnicu i stoga povratka u Pariz nije bilo. Obavijestio sam provincijala i kardinala Kuharića da treba imenovati novoga voditelja misije u Parizu. Na raspolaganju je bio jedino p. Zorislav Nikolić, i to pod uvjetom da ja idem na njegovo predviđeno mjesto u Beograd. Tako sam ja završio u Beogradu, a p. Zorislav u Parizu.

Došavši u Beograd, uvidio sam velike potrebe, pa sam organizirao tribine o religijskoj kulturi. Tribine su bile dobro pošjećene i nastojao sam dovesti ponajbolje stručnjake. Godine 1987. bio je organiziran simpozij "Dva veka Vuka". Meni su moje kolege predložili da sudjelujem na simpoziju s temom "Vukov srpski rječnik iz 1818. prema rječnicima isusovaca leksikografa". Na tom simpoziju iznio sam svoje epohalno otkriće Kašićeva rječnika.

Potom sam dobio stipendiju Povijesnog instituta Družbe Isusove da godinu dana istražujem o Kašiću. To sam vrijeme proveo u Kući pisaca u Rimu istražujući Družbin arhiv. Tu su me zbog mog predanog istraživanja prozvali "pater Bartol Kašić". Proveo sam tamo godinu dana i krajem kolovoza 1992. vratio se u Zagreb, u Palmotićevu. Tu sam nastavio pisati svoj doktorat i godine 1997. obranio svoju tezu i postigao akademski stupanj doktora humanističkih znanosti, područje filologija. Do nedavno sam predavao na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove i na Hrvatskim studijima koji su mi objavili u dva izdanja monografiju *Bartol Kašić - otac hrvatskoga jezikoslovja*. Sada sam u mirovini, ali i dalje vršim neke dužnosti profesora i mentora, te se bavim istraživačkim i izdavačkim radom, te svojim redovitim pastoralom. Na pitanje kako sam, odgovaram: "Hvala Bogu, srednja radost."

Zahvaljujem "Ignacijskom putu" na razgovoru, a uredniku "Obnovljenog života" na lijepom bio-bibliografskom zapisu u novom, 4. broju, za 2005. IP

Naši novaci

Priredio: Antonio Kolar, SJ

Mirko Budinski

Dolazim iz Ruskoga Krstura (Vojvodina). Po narodnosti

sam Rusin, grkokatolik, bizantskoga obreda. Roden sam 9. travnja 1981. u Kulici. Nakon završene osmogodišnje škole počeo sam se baviti stolarsko-tapetarskim zanatom. Često sam se bavio mišiju o duhovno-mezvaniju, osobito me privlačilo monaštvo – redovništvo. Na poticaj jednoga svećenika, koji je svoj studij završio kod isusovaca u Zagrebu, odlučio sam se javiti kao kandidat za Družbu Isusovu. P. provincijal Ivan Macan me primio kao kan-

didata za časnoga brata. To vrijeme kandidature proveo sam na Fratrovcu pomazući oko njegove starijih i bolesnih patara i braće. Nakon toga izrazio sam želju da stupim u novicijat i nakon obavljenih potrebnih razgovora pater provincijal me primio u Družbu Isusovu. Za svoj kršćanski odgoj dugujem zahvalnost svojim roditeljima, a svoju želju da služim Gospodinu opravljavam ulaskom u Družbu Isusovu. **IP**

Mislav Skelin

Dragi Bog je u mom životu oduvijek bio prisutan na vrlo blag i nenametljiv način. Na taj način mi se očitovao unutar moje obitelji i roda, u prijateljima, poznanicima i uopće ljudima i dogadajima, a napisljetu i u mojoj nutrini. Oko svoje

21. godine poželio sam mu se više približiti. Vrlo polaganio i strpljivo bio je on u meni sve veće divljenje prema posvećenom redovničkom i svećeničkom životu dok mi konačno nije dao milost odlučnosti da mu sada, u svojoj 27., darujem svoj život najnesebičnije koliko mogu. Roden sam u Zagrebu 12. siječnja 1978. u vjerničkoj obitelji koja pripada župi sv. Jeronima. Najmladi sam od četvero djece Vlatka i Ane Skelin. Moji roditelji doselili su se davnih godina u Zagreb iz Dalmacije. Odrastao sam u ozračju ljubavi i jednostavnosti. Čitav život do sada proveo sam u rodnom gradu. Završio sam srednju tehničku školu "Ruder Boš-

ković", smjer optika. Potom sam se upisao na Filozofski fakultet Družbe Isusove, na studij filozofije i religijske kulture. Nagla pojave želje u meni za tim studijem iznenadila me tada i sama jer tijekom dotadašnjega školovanja nisam namjeravao studirati. U vremenu studiranja zavolio sam oce isusovce, a u Palmi pobožnost Presvetome Srcu Isusovu. Mojemu vjerničkom traganju za voljom Božjom pogodovalo je i to što sam bio u zajednici "MI". Nakon završenoga fakulteta kratko vrijeme sam se vratio u optičarsku struku, no ipak volja Božja za mene je – kako duboko vjerujem – ovaj Ignacihev put na koji sam krenuo. **IP**

Naši pokojni

p. Miko Mužić, SJ

U Opatiji je 25. travnja umro isusovac, svećenik i misionar p. Miko Mužić u 95. godini života, 71. svećeništva i 61. redovništva. Rođen je 20. siječnja 1911. u Vrani na otoku Cresu od oca Mike i majke Dume kao brat blizanac Ivana koji je nakon nekoliko dana umro. P. Miko

je imao još sestru Anu i dva brata, Dominika i Antona. Za svećenika je zareden 1934., u Družbu Isusovu ulazi 1944., a 1954. polaže zadnje zavjete. Godine 1956. putuje u Brazil živeći 35 godina na različitim misijskim postajama. U Hrvatsku se vraća 1991. i do smrti živi u Opatiji. Ako bismo bogate godine apostolskoga djelovanja p. Mike na Susku, u Bokanju, u sjemeništu, na misijama po Italiji, u Brazilu, pokušali svesti na jednu označnicu, onda ne bismo bili daleko od istine ako bismo ustvrdili da je p. Miko bio nemiran čovjek. Nemiran svetim nemirom. Slijedeći trag svoga Učitelja kojega je poput dvojice apostola upi-

Priredio: Damir Kočić, SJ

tao: "Gdje stanuješ?" p. Miko je u Gospodinu našao svoje boravište, odnosno Gospodin je u njemu stanovao. A nemir p. Mike jest upit: "Učitelju, gdje još ne stanuješ?" Goreći tim nemirom p. Miko je krstario ovom zemljom, ali je i neumorno unosio mir i svojim propovijedanjem i svesrdnim zauzimanjem za Božje kraljevstvo. Volio je živjeti za druge, njihove brige su bile i njegove. S velikim zanimanjem je pratilo dnevna događanja i zabrinuto se pitao što će biti, ali je sve svoje brige i brige svijeta i svoje domovine prinosio Bogu u svojim sve dužim molitvama. Pokopan je 27. travnja 2005. u Opatiji. IP

br. Mladen Šimon, SJ

Časni brat Mladen Šimon umro je 13. svibnja 2005. u Zagrebu u 59. godini života i 28. godini redovništva. Rođen je 2. prosinca 1946. u Sarajevu od oca Antona i majke Marije. Br. Mladen je imao još jednu sestru Miru. Prvi dio svoga života proživio je u rodnome gradu gdje je završio osnovnu i srednju školu. U novicijat Družbe

Isusove stupio je 25. siječnja 1977. godine. Br. Mladen je po zanimanju bio profesionalni kuhar koji je svoj posao i u civilstvu i u Družbi Isusovoj uvijek obavljao sa vjesno i marljivo. Više godina je radio u Sarajevu u hotelu "Evropa" kao kuhanar, a kasnije kao isusovac u Višnjevcu, Osijeku, Zagrebu, Beogradu, Sarajevu i Dubrovniku. Bio je tako sposoban i cijenjen da je izabran za kuhanara tadašnjega predsjednika Tita. Iako je imao dobar posao, odlučio je ostaviti političku elitu i postati isusovac jer je bio uvjeren da ga Duh Božji zove u taj stalež, kako je znao više puta reći. Kao čovjek bio je omiljen u društvu jer se znao našaliti i na svoj račun. Bio je do kraja otvoren i velik borac za ono u

što je bio uvjeren. Bog mu je uvijek bio na prвome mjestu, a nedjeljna sveta misa radosna sveta dužnost. Redovito je molio brevijar i svaki dan izmolio po više krunica. Kao isusovac odlazi u kartuziju u Pleterje u Sloveniju, no vidio je da to ipak nije za njega i ponovno se vraća u Družbu. Za vrijeme ratnih strahota bio je u Sarajevu gdje je neumorno svojim požrtvovnim radom u kuhinji hranio na stotine djece. Tamo je i teško ranjen na pet mjesta. "Ignacijski put" je u prвome broju od 2004. godine donio intervju s br. Mladenom pa možete još izbližegga upoznati toga neustrašiva radnika za kraljevstvo Božje. Pokopan je 16. svibnja 2005. na Mirogoju u Zagrebu. IP

br. Melkior Hostić, SJ

U subotu 10. rujna 2005. umro je na Fratrovcu u Zagrebu br. Melkior Hostić u 92. godini života i 64. godini redovništva. Br. Melkior Hostić rođen je uoči svetko-

vine Bogojavljenja 5. siječnja 1914. od majke Marije i oca Vilima u Marincima u Hrvatskome zagorju. Roditelji su dali na svijet još dvojicu sinova i pet sestara. Melkior je kršten drugoga dana i vjerojatno je po imenu jednoga od trojice mudraca dobio ime. Pučku je školu završio u Soporu, a u župi Vinagora bio je i križar. Živeći kršćanski već je tada osjetio redovnički poziv te je s toga razloga dvije godine boravio u rezidenciji Družbe Isusove u Palmotićevoj gdje je sazrelo njegovo zvanje te je zamolio da bude primljen u Družbu Isusovu. Nakon završeno-ga dvogodišnjeg novicijata

obavljao je različite službe: kuhara, vrtlara, sakristana u Zagrebu, Sarajevu, Veleševcu, Dubrovniku, Mljetu, u novoj župi u Španskom. Više od 14 godina bio je sakristan u Svetištu Srca Isusova u Zagrebu. Mnogi ga se sjećaju kao mirna, radina, pobožna i predana redovnika. Kada mu je vid toliko oslabio da više nije mogao raditi, posvetio se molitvi. Koliko je mnogo dobrih djela učinio s bratskom ljubavlju, to najbolje zna samo Bože milosrde koje mu je za njih spremilo preobilnu nagradu. Br. Melkior Hostić pokopan je na Mirogoju u Zagrebu. **IP**

p. Lorand Kilbertus, SJ

Na povratku iz Zagreba u 78. godini života, 59. redovništva i 49. svećeništva preminuo je 28. rujna od posljedica teške prometne nesreće blizu Beograda p. Lorand Kilbertus. Rođen je 25. rujna 1928. u Sečenovu – Dužine u Banatu (Vojvodina) od oca Filipa i majke Vilme. Oboje su bili učitelji. Prvo im je dijete umrlo nekoliko dana nakon rođenja, drugo, Lorand, rođen je nešto prije vremena, a treći sin Ervin gotovo je stajao života majke. Obojica

braće, Lorand i Ervin, postali su svećenici (jedan redovnik, a drugi dijecezanski svećenik) i obojica su nastradali u prometu. Pučku školu p. Lorand je završio kod roditelja, a gimnaziju u sjemeništu na Šalati od 1939. do 1947. Na svećeništvo je ozbiljnije po-mišljao već od 1939. godine, a primjer p. Andelka Jurića potaknuo ga je da pomišlja na Družbu Isusovu u koju je stupio 1947. godine. Potom je uslijedila njegova redovita isusovačka formacija na Filozofsko-teološkome institutu na Jordanovcu i Palmotićevoj. Nadbiskup Šeper zare-dio ga je za svećenika 19. srpnja 1957. godine. Kao svećenik djelovao je najprije u Telepu u Novom Sadu, zatim kao profesor glazbe u sjemeništu na Šalati, pa kao kapelan u Beogradu šest go-dina, potom kao isповjednik

u Palmotićevoj u Zagrebu 14 godina i onda opet u Beogradu od 1986. kao ka-pelan, zborovoda, župnik i superior. Gdje je god bio kao svećenik, djelovao je kao svećenik, ali i kao onaj koji se marno skrbio za glazbeni život. Doista trebamo zahvaliti Bogu za dar našega subrata, svećenika, za njegovu vedru mladost duha, za požrtvovnu službu u Crkvi i za Crkvu, za njegovu ljudsku plemenitost i otvorenost, za harmoniju redovničkoga života kojoj je težio i s kojom je djelovao i kao glazbenik i kao isusovac i kao svećenik. P. Lorand je pokopan 5. listopada 2005. na Mirogoju u Zagrebu, a pogrebne obrede i misu za-dušnicu predvodio je beogradski nadbiskup Stanislav Hočevar. **IP**

Vijesti

Danijel Koraca, SJ

NOVI PROVINCIJAL Na svetkovinu Dušova, 15. svibnja 2005., obznanjeno je da je vrhovni poglavар Družbe Isusove p. Peter-Hans Kolenbach imenovao p. Ivana Kopreka novim provincijalom Hrvatske provincije Družbe Isusove.

P. Ivan Koprek rođen je 1954. godine. U Družbu Isusovu je stupio 1975., a za svećenika je zareden 1982. godine. Studirao je filozofiju i teologiju u Zagrebu i Münchenu. Doktorat iz filozofije postigao je u Münchenu 1988. godine. Od tada predaje na Filozofsko-teološkome institutu (FTI), odnosno na Filozofskome fakultetu Družbe Isusove (FFDI) filozofiju: etiku, filozofiju kulture i povijest filozofije. Boravio je na Marquette sveučilištu u Milwaukeeju, odnosno na Boston Collegeu u Bostonu. Organizirao je mnoge znanstvene skupove u zemlji i u inozemstvu i sudjelovao na mnogim takvim skupovima. Bio je više godina urednik časopisa "Obnovljeni život". Od 1995. do 2001. godine obavljao je dužnost dekana FFDI u Zagrebu. Uz profesorski rad sada je i urednik međunarodnoga časopisa "Disputatio philosophica" te tajnik Povjerenstva za osnivanje katoličkoga sveučilišta u Zagrebu.

Svoju službu p. Koprek preuzeo je na blagdan rođenja Blažene Djevice Marije 8. rujna 2005., a u njoj je naslijedio p. Ivana Macana koji je bio provincial od prosinca 1999. godine. **IP**

ZAVJETI Svečane zavjete u Družbi Isusovoj položili su na blagdan Gospe od Puta, 24. svibnja 2005., za vrijeme mise u 18.30, u crkvi Bezgrješnoga Srca Marijina na Jordanovcu, p. Ivan Antunović i p. Josip Batinić. Svetu misu je, uz koncelebraciju više od 20 svećenika, predvodio p. Ivan Macan, provincial, koji je u ime vrhovnoga poglavara Družbe Isusove primio zavjete.

p. Ivo Antunović

p. Jozo Batinić

Dana 30. rujna 2005. prve zavjete u Družbi Isusovoj položili su skolastik Antonio Kolar i brat Ivan Olujić. Svetu misu pod kojom su naša mlada subraća položili svoje zavjete predvodio je p. Ivan Koprek, provincial. Dan poslije Antonio je doselio u Kolegij na Jordanovac gdje će započeti dvogodišnji studij filozofije, a Ivan će u rezidenciji sv. Stanislava Kostke na Fratrovcu obavljati službu bolničara. **IP**

ODLIKOVANJA Dana 16. lipnja 2005. predsjednik Republike Hrvatske gospodin Stjepan Mesić odlikovao je Redom Danice Hrvatske s likom Katarine Zrinske p. Antuna Cveka, SJ. P. Cvek poznat je po svomu radu sa starima i siromašnjima u gradu Zagrebu. Prije nekoliko godina zbog svoga karitativnog rada do-

bio je i naziv "zagrebačka Majka Terezija". Predsjednik je dviju karitativnih udruga: "Kapi dobrote" i Zaklade "Biskup Josip Lang". P. Cveku je 29. svibnja 2003. uručena i Plaketa Grada Zagreba od tadašnje gradonačelnice Vlaste Pavić. **IP**

REĐENJE Zagrebački nadbiskup Josip kard. Bozanić 18. lipnja u zagrebačkoj katedrali zaredio je devotoricu đakona za svećenike. Među njima je bio i član Hrvatske provincije Družbe Isusove p. Dalibor Renić.

Redenje našega subrata proslavili smo i zajedničkim ručkom u našemu Kolegiju na Jordanovcu, kojemu su bili nazočni Daliborovi roditelji, sestre i rodjaci. Sljedećeg dana, 19. lipnja, u župnoj crkvi Bezgrješ-

noga Srca Marijina na Jordanovcu p. Dalibor slavio je svoju prvu misu za narod, a propovijedao je p. Marko Matić, SJ. Mladu misu u rodnoj župi u Dolcu kod Travnika slavio je 3. srpnja, a u Virovitici, u župi gdje njegovi roditelji sada žive, 24. srpnja. **IP**

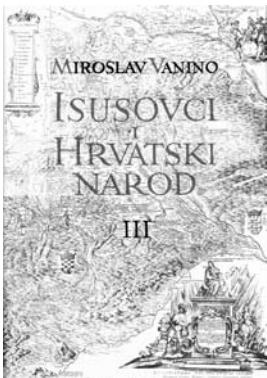
NOVA GIMNAZIJA Dana 12. rujna 2005. odvijala se u Prizrenu na Kosovu svečanost otvorenja nove katoličke gimnazije pod

nazivom "Association Loyola Gymnasium". Njemačka provincija Družbe Isusove poslala je u svibnju 2003. godine p. Waltera Happela na Kosovo da provjeri je li takav projekt moguć. P. Happel je, nakon raznih kontaktiranja na terenu, došao do zaključka da je takva škola ne samo poželjna i moguća, nego i potrebna. Odabran je Prizren kao mjesto ostvarenja toga projekta. Hrvatska provincija Družbe Isusove isto tako se uključila u projekt jer područje Kosova spada pod njezin teritorij. Škola upisuje učenike od 6. do 13. razreda i predviđena je za 700 do 800 učenika s po dva internata, svaki po 400 učenika. Školska godina 2005./2006. počinje sa 6. razredom u koji se upisalo 180 učenika. **IP**

STUDIJI U rujnu mjesecu diplomirao je filozofiju skolastik Alan Modrić. On će svoju daljnju formaciju, takozvani "magisterij", nastaviti u Osijeku. Jednako tako, početkom jeseni u Rimu akademski stupanj magistra znanosti postigli su p. Anto Pavlović iz filozofije i p. Ivan Vinkov iz teologije – duhovnost. Dana 4. studenoga na Papinskoj sveučilištu Gregorijana u Rimu obranio je svoju doktorsku dizertaciju, i time postigao akademski stupanj doktora znanosti, p. Tadija Milikić. P. Tadija doktorirao je na području moralne teologije. Čestitamo! **IP**

Miroslav Vanino, SJ***Isusovci i hrvatski narod III***

Biblioteka

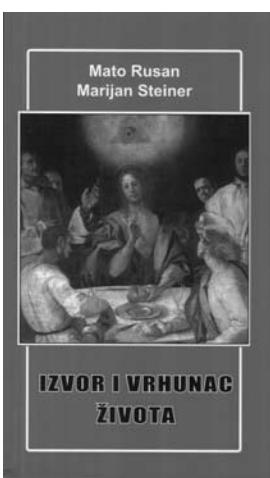
VRELA I PRINOSI ZA POVJEST

ISUSOVAČKOG REDA U HRVATSKOM NARODU

Knjiga 6

FTI, Zagreb, 2005.

Ova je knjiga treći svezak povijesti isusovaca u hrvatskim krajevima do ukinuća reda 1773. uglednog povjesničara i isusovca Miroslava Vanina (1879. – 1965.). Svoje životno djelo autor je ostavio neobjavljeni, pa izlazi nakon njegove smrti. U prvoj knjizi, objavljenoj 1969., donosi isusovačku djelatnost u 16. st. i povijest Zagrebačkog kolegija. Drugi svezak (objavljen 1987.) obuhvaća povijest ostalih kolegija u Hrvatskoj, tj. u Dubrovniku, Rijeci, Varaždinu i u Požegi. Ova, treća knjiga sadrži četiri sekcije ili tematske cjeline, a to su pučke misije u Hrvata tijekom 17. i 18. stoljeća, prekomorske misije hrvatskih isusovaca, rezidenciju u Osijeku s gimnazijom te, na kraju, književni rad. **[P]**

Mato Rusan, SJ, i Marijan Steiner, SJ***Izvor i vrhunac života***

Biblioteka

RADOST I NADA

Knjiga 43

FTI, Zagreb, 2005.

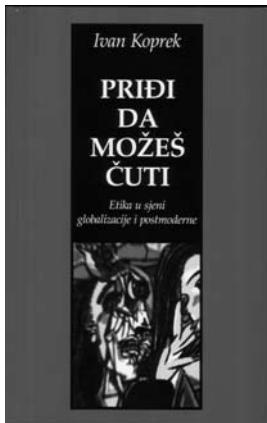
Papa Ivan Pavao II. proglašio je prošlu godinu (od listopada 2004. do listopada 2005.) Godinom euharistije. I ovom knjižicom želio se dati doprinos promišljanju sakramenta euharistije u euharistijskoj godini 2004. – 2005.

Prvi dio napisao je p. Mato Rusan pod naslovom "Smisao i značenje euharistije". Najprije donosi neke misli iz apostolskoga pisma "Ostani s nama, Gospodine". Ističe neke teme iz enciklike o euharistiji "Crkva živi od euharistije" te je opširnije obrađeno Papino pismo o svetkovanju i značenju nedjelje "Dan Gospodnj".

Nakon toga slijedi, uz razjašnjenje i životne poticaje, objavljeni nauk o Isusovoj prisutnosti i ljubavi, nauk koji mora oblikovati, nadahnjivati i preobražavati – a time sigurno i usrećiti – naš svagdanji kršćanski život.

Drugi dio sastavio je p. Marijan Steiner. U prvome dijelu ("Neka obilježja euharistije") donesena su općenita razmišljanja koja nas dublje uvođe u razumijevanje središnjegog sakramenta. Drugi dio kratko tumači pojedine dijelove sv. mise.

Najveća bi nam radost bila da ovo djelce potakne vjernike, napose mlade, na često primanje euharistije, bez koje nema pravoga kršćanskog života. A bila bi šteta, ali i odgovornost pred Bogom, da toliki pothvati, upute i smjernice Crkve i Pape, u ovome kriznom vremenu, ne urode plodom! **[P]**

Ivan Koprek, SJ

Priđi da možeš čuti

Biblioteka
OBNOVLJENOG ŽIVOTA
Knjiga 34
FTI, Zagreb, 2005.

Postmoderna oluja prohujala je čovjekovom sviješću i savješću. Njezine posljedice prepoznatljive su u oblikovanju novoga modela života. Riječ je o svojevrsnu i svestranu "umrežavanju" (*networking*) koje obuhvaća cijeli globus. Zapanjujuća je učinkovitost toga integrirana sustava. Zahvaljujući globalnome komunikacijskom sustavu današnji čovjek pod očima ima sve-svjetska događanja. Masovnu kulturu i globalnu ekonomiju koje stvara doba informacije ujedinjuju svijet u ono što bi se šaljivo moglo izreći "McWorld". U tome smislu doista živimo u globalnome selu. U isto vrijeme dok se planet Zemlja ujedinjuje na jednoj razini, na drugoj se raspada. Čovjek današnjice postaje znanstveni div, a moralni patuljak. Ne treba tu misliti samo na neodgovorne znanstvene ili političke postupke, nego i na eroziju nacionalne svijesti i tradicionalnoga morala. Činjenica je da je postmoderna kultura usredotočena na gledanje. Autor ovom knjigom želi potaknuti na slušanje kao na mogućnost novoga, zapravo staroga, modela etike. U tome bitno svjetli kao pomoć – religija. Naime, religija živi od slušanja. Religiozni je čovjek, vjernik, bitno čekatelj, pozornik... Riječ se slušatelju približava, dotiče ga, potiče, nosi ga... čini ga refleksivnim i ozbiljnijim – odgovornijim. **IP**

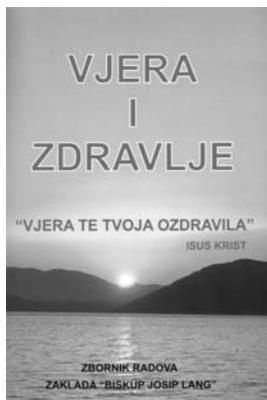

Mijo Nikić, SJ

Kako vjerom nadvladati strah

Biblioteka
DUŠEVNO ZDRAVLJE I
Zaklada "Biskup Josip Lang", Zagreb, 2005.

Može li se strah nadvladati vjerom? Oni koji istinski vjeruju odgovaraju potvrđno na ovo pitanje. U vjeri se osoba otvara Bogu i tako svoju nemoć zamjenjuje Božjom svemoću. U vjeri je sve moguće jer "Bogu je sve moguće" (Mt 19,28). Sila koja pobijedi svijet i sve strahove jest vjera naša, kaže sv. Ivan apostol. U ovoj knjižici se govori o tome kako je vjera najjača snaga da se nadvlada strah. Nakon svakoga poglavљa autor donosi praktičnu vježbu koja nam može pomoći da nadvladamo svoje strahove. Onima koje je čudesno ozdravio Isus je jasno dao do znanja da su i oni sami svojom vjerom najviše pridonijeli svojemu ozdravljenju: "Vjera te tvoja spasila!" (Mt 9,22). **IP**

Marina Jurčić, Mijo Nikić, SJ, Herman Vukušić

Vjera i zdravlje

Zbornik radova

Biblioteka

INTEGRALNA ANTROPOLOGIJA

Knjiga I

Zaklada "Biskup Josip Lang", Zagreb, 2005.

Knjiga pod naslovom "Vjera i zdravlje" zbornik je radova sa simpozijima o ovoj temi koji je održan 2. ožujka 2005. godine na Filozofskome fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu. Simpozij su organizirali Zaklada "Biskup Josip Lang" i Centar za duhovnu medicinu. Sudjelovalo je 19 predavača čiji su radovi uvršteni u ovaj zbornik.

Simpozij je bio međunarodnoga karaktera jer su na njemu nastupili predavači iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore, Švicarske i Izraela. Nadalje, ovaj simpozij je bio i interdisciplinaran. Stručnjaci iz raznih zdravstvenih disciplina i područja kao što su filozofija, teologija, medicina, psihologija, psihijatrija i psihoterapija nastupili su na ovome simpoziju i svaki je sa svoje strane osvjetlio odnos između vjere i zdravlja. Konačno, simpozij je bio i multikonfesionalne naravi. Na njemu su nastupili pripadnici triju velikih religija: židovi, kršćani (katolici, pravoslavni i protestanti) te muslimani.

Uz predavanja koja su održana na simpoziju u zbornik su uvršteni još neki veoma važni i dragocjeni tekstovi koji izravno ili neizravno dotiču temu odnosa vjere i zdravlja. **IP**

Božidar Prosenjak

Malo svjetlo: misli i izreke

GLASNIKOVA BIBLIOTEKA "NADAHNUĆA"

Knjiga 2

Glasnik SIM, Zagreb, 2005.

Pred nama je "Malo svjetlo". Čudesne izreke. O svakoj bi se mogla napisati priča, a možda čak i roman. Pred svakom se izrekom može zastati, o njoj meditirati. Čitatelj će u samome sebi otkriti slične slojeve, srođne dubine i spoznati da u svima nama teku slične rijeke, slične radosti i tuge, prigode i promašaji. Čitatelj će se lako uvjeriti da je autor krajnje iskren, da ne izmišlja neku apstraktну mudrost, nego da vadi iz promatranja ljudskih sudbina, iz susreta s ljudima, iz svojega srca, iz života obitelji, iz bračnoga života, iz vjere.

To nije sustavna antropologija jednoga filozofa ili psihologa, nego su to iskre koje spontano vrcaju iz čovjeka i nenametljivo pokazuju neshućeno bogatstvo, ljepotu i dubine ljudskoga duha, ljudske zajednice. Te su kratke rečenice kao bljeskovi i odbljesci jednoga promišljanja koji čovjeka pozivaju da zastane, da nade trenutak za kontemplaciju, da zauzavi pogled. **IP**

p. Luka Rađa

Ljubav je
zaista neslomljiva

p. Luka Rađa

Ljubav je zaista neslomljiva

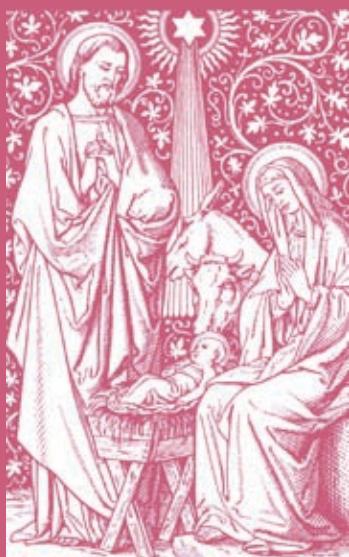
SKAC, Zagreb, 2005.

Pred nama je niz razmišljanja patra Luke Rađe, svećenika, isusovca, studentskog katehete, karizmatskoga duhovnog vođe ljudi koji su tražili istinu, odgovore na tisuću životnih pitanja, put u život, smisao života, put do Boga. U ovim razmišljanjima on je otkrio dio svoga srca. Hrabro, velikodušno, s ljubavlju. U iskrenoj namjeri da pomogne prijatelju, bratu, sestri.

Lepršavost stila njegova govora može čovjeka čitatelja ohbraniti, oduševiti, ponijeti. Ali ga zato tvrdoča i zahtjevnost praktičnoga života može iznenaditi, zaskočiti, zbuniti. Zato je potrebno da čitatelj bude iskren i velikodušan.

Na početku knjige Lukine misli naglašavaju dostojanstvo i vrijednost svake osobe. Nastavlja dalje razrađivati i naglašavati one misli koje čovjeku mogu pomoći da hrabro prihvati trnovit i kamenit put do Cilja. Velik broj razmišljanja posvećuje načinu na koje se mogu konkretno živjeti ideali. Daje konkretnе upute. Potiče čovjeka da krene. Da se usudi živjeti punim životom.

Dio prihoda od knjige namijenjen je za oporavak patra Luke. IP

*Sretan Božić
te blagoslovljenu
novu godinu želi
vam*

*Vredništvo
"Igancijeva puta"*

*...služiti samo Gospodinu i Crkvi,
njegovoj zaručnici,
pod rimskim Velikosvećenikom...*

